

UVODNA RIJEČ

Glas starijih se ne čuje

UN-ova specijalna izvjestiteljica za ljudska prava starijih osoba Rosa Kornfeld-Matte provela je nedavno deset dana u službenoj posjeti obližnjoj Austriji. Austrija ima čak 20 posto stanovnika starijih od 65 godina, a Hrvatska je slijedi za korak (18%). Izvjestiteljica se zadržala brojnim istraživanjima i studijama provedenima kako bi se spoznale potrebe starijih, te poduzele potrebne mjere. Posebna se pozornost pridaje uključenosti starijih u planiranje, kreiranje i primjenu različitih politika i programa, kako bi se doista "krojili" po mjeri potrebitih.

Austrija je tako dobila pohvale za osnaživanje glasa starijih osoba u javnosti, te njihovu sve vidljiviju uključenost u procese odlučivanja. Tijela poput Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe u Hrvatskoj, u Austriji su stvarno rasprostranjena s punim pravom suodlučivanja na svim razinama društvenih struktura.

Posebna se pozornost posvećuje zaštiti i nediskriminaciji starijih osoba u svim aspektima potrošnje i usluga, a osobito se skrbi o 15 posto starijih Austrijanaca koju su u zoni rizika od siromaštva. U Hrvatskoj je takvih čak trećina među starijima od 65 godina, ali ih država posebno ne štiti čak ni mjerama za borbu protiv siromaštva.

Izaslanica je posebno pohvalila Austriju jer je prva u Europi uvela univerzalnu pokrivenost porezno financiranim naknadama za dugotrajnu skrb, čime se omogućilo da stariji ostaju što dulje samostalni, no upozorila kako je potrebno unaprijediti mjere protiv fizičkog i mentalnog nasilja starijih, ponižavajućeg postupanja i zanemarivanja.

A Hrvatska? Glas starijih - nema ga, niti se čuje. Rijetke su županije i gradovi u kojima su osnovana povjerenstva ili koordinacije za umirovljenike i starije osobe. Još su rjeđe politike koje propitkuju interese i potrebe starijih osoba. U zakonima se o tome niti ne razmišlja. Hrvatska prvobitna zajednica još je daleko od nekih susjeda.

2. - 3.

Opasne tendencije u mirovinskom sustavu

U Hrvatskoj su starije osobe zakinite za mogućnost participacije u suodlučivanju odnosno bez utjecaja na propise i politike. Činjenica je da nema javnih rasprava dostupnih za starije osobe već samo preko Interneta ili ograničenog broja tribina odnosno okruglih stolova

4.-5..

KAMPANJA SUH-a

Prevareni i poniženi, zanemareni i zlostavljani

6.-7..

EUROPA ZA UMIROVLJENIKE - UMIROVLJENICI ZA EUROPU

Kradu siromašnim umirovljenicima, da bi dali bogatoj eliti

Ranije su umirovljenici imali sredstava za osiguranu starost, a sada bogati uzimaju od siromašnih. Mirovina postaje samo socijalno davanje, a o ostalom treba svatko brinuti sam

8.

ZAŠTITA UMIROVLJENIKA KAO POTROŠAČA (3)

I mi smo potrošači

Starije osobe su najranjivija skupina potrošača koja zaslužuje posebnu zaštitu!

Vodič HZZO-a

info.HZMO

Vrlo opasne tendencije u

U Hrvatskoj su starije osobe zakinite za mogućnost participacije u suodlučivanju odnosno bez utjecaja na propise i politike. Činjenica je da nema javnih rasprava dostupnih starijim osobama već samo preko Interneta ili ograničenog broja tribina odnosno okruglih stolova

U odgovoru na poziv Ureda pučke pravobraniteljice za dostavu podataka i stajališta za izvišće pučke pravobraniteljice za 2014. godinu koji će se podnijeti Saboru RH, Sindikat umirovljenika Hrvatske je 26. siječnja dostavio opširne ocjene pojavnosti koje ugrožavaju prava umirovljenika starijih osoba, s opisom primjera.

SUH je posebno upozorio na **dvojbene i opasne tendencije u odnosu na starije osobe** kroz sve vidljiviju **individualizaciju rizika starosti i bolesti, siromaštva, nezaposlenosti, jednoroditeljstva, samaćkih domaćinstava, ekonomske deprivacije itd.**, zamjetnu kroz trend umanjivanja odgovornosti države za dostojanstven život i socijalnu uključenost svojih starijih građana u većini segmenata socijalnih, mirovinskih, zdravstvenih itd. politika.

Druga vidljiva tendencija je svojevrsna **familizacija** - međugeneracijska solidarnost i dijeljenje odgovornosti unutar obitelji za rizike starosti, bolesti itd. Naime, Hrvatska od Ustava, preko Obiteljskog zakona, do drugih propisa, obvezuje djecu starijih osoba da moraju skrbiti o ekonomski depriviranim starijim precima (roditelji, djedovi i bake), što u poljuljanoj ekonomiji njih dovodi do rizika siromaštva. S druge strane, sve češće se ovršuju mirovine baka i djedova zbog toga što njihova djeca ne plaćaju alimentaciju za svoje potomke.

Primjetna je i **snažna decentralizacija prava** - kao posljedica bujanja razlika s osnova prebivališta, na način da se na udaljenosti i od po desetak kilometara neka prava ne ostvaruju ili u bitno manjem opsegu, a da se u pravilu ne jamči minimalni standard u tim pravima.

Ekonomska zloupotreba starijih osoba sve je vidljivija pojava, nerijetko kroz različite pravne forme (npr. ugovor o dosmrtnom i ugovor o doživotnom uzdržavanju, te kroz oporuke, prodajne i darovne ugovore), kao i drugi oblici nasilja, a o čemu nema evidencija, istraživanja niti statistika.

Bez prava na suodlučivanje

U Hrvatskoj su starije osobe zakinite za mogućnost participacije u suodlučivanju odnosno bez utjecaja na propise i politike. Činjenica je da **nema javnih rasprava dostupnih starijim osobama već samo preko Interneta** ili ograničenog broja tribina odnosno okruglih stolova. Isključenost prati i **neuvažavanje starijih u procesu odlučivanja te neprihvatanje inicijativa za izmjene zakona** i strateških dokumenata (*Sindikat umirovljenika Hrvatske uputio je inicijative za izmjene i dopune sljedećih zakona ili se uključivao u javnu raspravu: Ovršni zakon, Zakon o doprinosima, Zakon o mirovinskom osiguranju, Zakon o obveznim mirovinskim fondovima, Zakon o dobrovoljnim mirovinskim fondovima, Zakon o mirovinskim osiguravajućim društvima, Zakon o dohotku, Zakon o sigurnosti prometa na cestama, Zakon o obveznim odnosima*).

Nacionalno vijeće za umirovljenike i starije osobe **rijetko na dnevnom redu ima zakone i dokumente za prethodnu raspravu** ili davanje mišljenja, a u zapisnicima se prema uputi ministra više ne navode udjeli u raspravi i prijedlozi predstavnika umirovljenika. Nadalje, s izuzetkom Upravnog vijeća HZMO-a, **umirovljenici odnosno starije osobe nisu uključeni u druga nacionalna, županijska i lokalna tijela** (npr. Upravno vijeće HZZO), a rijetki gradovi i još rjeđe županije imaju povjerenstva za umirovljenike i starije osobe. Stoga bi bilo preporučljivo **uvesti institut posebnog pravobranitelja za starije osobe**.

Dvoličnost javnih istupa i politika

Kad je riječ o mirovinskom sustavu i ekonomskim pravim umirovljenika, u javnosti **nije omogućeno raspravljati o modelu mirovinskog sustava, zbog snažne kontrole medija i podređenosti bankama**. Primjerice, zaustavlja se svaka rasprava o drugom mirovinskom stupu obvezne kapitalizirane štednje, iako je neosporno da je takav sustav promašen (nisu ga prihvatile Češka i Slovenija, ukinule su ga Poljska, Slovačka i Mađarska; sada o njemu pokreće raspravu čak i Bugarska). **Utjecaj bankarskog sektora na kreiranje dijela mirovinskih propisa je evidentan**.

Primjetna je **dvoličnost javnih istupa i politika** - inzistira se na štednji u drugom mirovinskom stupu, iako je dokazano hrvatskom praksom kako su mirovine niže ako se isplaćuju iz dva stupa, nego samo iz prvog stupa, a istodobno se nagovara djelatnike s beneficiranim stažem da istupe iz drugog stupa i prijeđu samo u prvi, i to zato jer oni nisu poželjna skupina za bankarsku industriju.

U mirovinskim propisima **nema dovoljno elementa solidarnosti i redistributivnosti u prvom javnom mirovinskom stupu**, pa je neosporno da, među inim, treba **uvesti minimalnu mirovinu**, koja bi bila viša od buduće linije siromaštva i državne naknade za starije; zatim **kompenzacijske mjere za besplatni rad u skrbi o starijima, djeci, invalidima**.

Korisna izmjena je uvođenje mogućnosti zapošljavanja umirovljenika do pola radnog vremena bez obustave mirovine, no **nedopustivo je isključivanje prijevremenih umirovljenika iz prava na takav rad**.

U području reguliranja doprinosa potrebne su brojne izmjene: **treba uvести unifikaciju najniže osnovice za plaćanje doprinosa na razini minimalne plaće** (sada postoje nepotrebni brojni izuzeci); **povećanje najviše osnovice za plaćanje doprinosa**, jer se računa samo na bazi 47.658 kn mjesečno, čak i ako je isplaćena desetostruko viša plaća); **vratiti oduzetih 5 posto doprinosa za drugi stup i za prvi stup međugeneracijske solidarnosti izdvajati**

mirovinskom sustavu

20 posto; uvesti dobrovoljni drugi mirovinski stup; **teret mirovinskog i zdravstvenog doprinosa najmanje** ravnomjerno podijeliti na radnike i poslodavce itd.

Diskriminirane su ranjive skupine

Osobito je ozbiljan problem izostanak rodno aspekta mirovinskih propisa, pa je tako promakla i **diskriminacija žena** uvođenjem instituta mirovine temeljem dugotrajnog staža zbog čega je SUH podnio zahtjev za ocjenu ustavnosti.

Diskriminirani su svi umirovljeni prema posebnim propisima, jer se njihove mirovine izračunavaju temeljem netransparentnih koeficijenata, te se mirovine usklađuju s posebnim uvjetima u odnosu na tzv. radničke umirovljenike.

Diskriminirani su umirovljeni branitelji - jer se temeljem novog zakona njihove mirovine neće redovito usklađivati u najvećem dijelu, jer su, što je logično, najčešće išli u rat kao mlađe osobe bez ikakvog radnog staža; time se dugoročnije gledano, smanjuju njihova mirovinska prava zbog neusklađivanja mirovina.

Diskriminirane su žene jer imaju isprekidane karijere i manje plaće, pa su one najveći gubitnici u kontributivnim sustavima koji imaju ograničenu, iz poreza i doprinosa financiranu, redistribuciju mirovinskih prava, tako da svoje siromaštvo prenose u umirovljeničko razdoblje (*prosječna ženska mirovina je za 18 posto niža od mirovine muškarca*).

Krik s dna bijede

Kad je, pak, riječ o **sustavu socijalne potpore**, dovoljno govori podatak da je Hrvatska **na trećem mjestu liste članica EU po siromaštvu starijih osoba**, te da je prema Global AgeWatchu za 2014. **prema društvenim i ekonomskim prilikama starijih zauzela vrlo nisko 67. mjesto na ljestvici od 96 zemalja**, spustivši se za 26. mjesta u odnosu na prethodnu godinu.

Stoga je potrebno **provođenje istraživanja siromašenja i socijalne isključenosti, osobito s rodno aspekta; utvrđivanje linije siromaštva i upotreba iste kao cenzusa u svim socijalnim pravima; uvođenje državne naknade za starije od 65 godina** (trenutno više od 120.000 osoba u toj dobnoj skupini je bez ikakvih prihoda). Hrvatska **nema strategiju dugoročne skrbi**, a u **Strategiji borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u RH** gotovo i nema posebnih mjera protiv siromaštva starijih.

Domovi za „bolesti starenja“

SUH je Ured pučke pravobraniteljice, te tim putem i Sabor RH, izvijestio i o brojnim problemima i vezanima uz stanovanje starijih osoba, zahtijevajući **povećanje smještajnih kapaciteta u domovima** barem do EU prosjeka; **kategorizaciju domova i**

uređeni sustav cijena („zvjezdice“); uvođenje **subvencioniranja korisnika**, a ne kreveta u domu (osobni vaučer), čime bi se u sustav subvencija indirektno uključili i privatni domovi; **sufinanciranje boravka, a ne samo terapije u lječilištima**; hitno **uvođenje specijaliziranih domova ili depandansa za „bolesti starenja“** (Alzheimer, Parkins, MPS itd.); **sustav „dnevni boravaka“** pri domovima i vaninstitucionalno; **razvijanje vaninstitucionalne skrbi za starije u vlastitom domu** (geronto-domaćice, volonteri); **civilni nadzor** nad sustavom skrbi za starije osobe (osobito privatni domovi, udomitelji); **razvijanje sustava potpore civilnim organizacijama za različite oblike skrbi; poticanje sustava volontiranja**; hitno stvaranje sustava i psiho-socijalne potpore za dostojanstveno umiranje (**palijativa**) te **razvijanje hospicija** (trenutno samo dva u okrilju crkve)...

Obrana javnog zdravstva

SUH zagovara i **očuvanje sustava javnog zdravstva**, te se protivi isključivoj individualizaciji rizika bolesti, što bi dovelo do velikih socijalnih razlika u realizaciji zdravstvenih prava. Hrvatska mora jamčiti **pravo na zdravstveno osiguranje svim svojim građanima**.

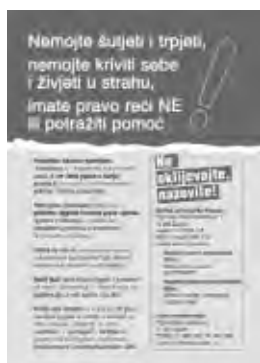
Drži se potrebnim **ukinuti dodatno zdravstveno osiguranje za umirovljenike**, i od jedan i od tri posto, kao neopravdanog nameta, što su obećavale dosadašnje vlade, a neophodno je **povisiti cenzus za oslobađanje od plaćanja za dopunsko osiguranje** na razinu linije siromaštva; **smanjiti liste čekanja** tako da uputnice vrijede i u privatnim zdravstvenim subjektima; **utvrditi prioritarno primanje starijih osoba s određenim dijagnozama; jamčiti pravo na kućnu njegu svima potrebitima**, neovisno o lokaciji stanovanja.

Važno je **jasno zakonski definirati međudnos privatnog i javnog zdravstva**, ukinuti mogućnost priziva savjesti u javnim ustanovama.

SUH je upozorio na opasne tendencije u odnosu na starije osobe kroz sve vidljiviju individualizaciju rizika starosti i bolesti, siromaštva, nezaposlenosti, jednoroditeljstva, samačkih domaćinstava, ekonomske deprivacije itd., zamjetnu kroz trend umanjivanja odgovornosti države za dostojanstven život i socijalnu uključenost svojih starijih građana u većini segmenata socijalnih, mirovinskih, zdravstvenih itd. politika

Prevareni i poniženi,

MALIM PROJEKTOM U VELIKE POBJEDE: KAMPANJA JE KRENULA!

Sindikat umirovljenika Hrvatske je još u siječnju 2013. godine krenuo u otvorenu borbu protiv ekonomskog zlostavljanja starijih osoba, svjedočeći sve učestalijim prijavama slučajeva financijskih prijevara i ekonomske zlorabe, dijelom i uslijed recesije i bujanja

ke pravobraniteljice, a kroz medije se nastoji senzibilizirati javnost, a osobito starije osobe, da nauče prepoznati prijetnju ekonomske zlorabe, iskorištavanja, ali i zanemarivanja.

SUH se prijavio na Natječaj za projekte u području zaštite, poštivanja i promicanja ljudskih prava za 2014. godinu, kojeg je 31. ožujka raspisao Vladin Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina. U kategoriji „Prevencija i suzbijanje različitih oblika nasilja u obitelji“, projekt je na iznenađenje i radost SUH-a dobio gotovo maksimalan broj bodova, pa iako je riječ o simboličnom iznosu od 20.000 kuna za razdoblje od 1. rujna 2014. do 30. travnja ove godine, projektni tim je pun samopouzdanja krenuo u ovaj hrabri pothvat.

Tako je 1. rujna 2014. pokrenut projekt „Zaustavimo zlorabiti starijih osoba“, u kojem uz nacionalnu središnjicu SUH-a i Gradsko povjereništvo SUH-a Zagreba, kao izvršni partneri sudjeluju i podružnice SUH-a Pula, Osijek i Split.

Osnovni cilj projekta je pridonijeti poštivanju i zaštiti ljudskih prava u Hrvatskoj, osobito najugroženijih kategorija starijih osoba, s naglaskom na žene izložene financijskom i materijalnom nasilju te nasilju u obitelji; osvijestiti javnost o neprihvatljivosti nasilja i diskriminacije starijih osoba te unaprijediti suradnju organizacija civilnog društva i državnih institucija na nacionalnoj i lokalnoj razini.

Projektne aktivnosti uključuju izradu edukativnog videa od deset minuta i informativnog letka u 5.000 kopija, osposobljavanje oko 200 aktivista-volontera za savjetovanje postojećih i potencijalnih žrtava nasilja kroz poludnevne radionice u gradovima-sudionicima - Zagrebu, Splitu, Osijeku i Puli, javnu prezentaciju videa i letka u tim gradovima, te njihovu distribuciju u 50 aktivnih podružnica diljem Hrvatske.

Zagreb: Zaustavimo napad industrije ležinarstva

Na konferenciji za novinare 21. siječnja, u prostorijama SSSH

u Radničkom domu, Sindikat umirovljenika Hrvatske je i službeno krenuo s kampanjom protiv ekonomskog iskorištavanja starijih, u sklopu projekta „Zaustavimo zlorabiti starijih osoba!“, kojeg provodi u suradnji s Vladinim uredom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina. Konferenciju je otvorila predsjednica SUH-a Jasna A. Petrović, naglasivši kako Sindikat ovim projektom nastoji zaustaviti veliku otimačinu nekretnina koje su u vlasništvu starijih osoba.

- U Hrvatskoj se o ovoj temi šuti, ne postoje nikakvi službeni statistički podaci, te se razvila prava industrija ležinarstva u koju su uključeni pojedinci u zdravstvenim, socijalnim i pravnim sektorima, domovi umirovljenika, udomitelji, a često i članovi obitelji, jer se najviše prijevara i nasilja nad starijima događa upravo u obitelji. Nekretnine su uglavnom vlasništvu starijih osoba i dugo su meta kojekakvih predatora, a ono što nije oteto ovrhama ili rasprodano radi neimaštine, završi kao plijen takvih „dobročinitelja“, obrazložila je Petrović, te upozorila kako završetak svega možemo očekivati kada na snagu stupi porez na nekretnine. Tada možemo računati na još veću rasprodaju imovine te još više prijevara starijih osoba.

Prisutnim novinarima, povjerenicima i aktivistima SUH-a te gostima obratili su se i pravnik Milan Tomić, psihologinja Biserka Budigam te pročelnica zagrebačkog Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom Višnja Fortuna, koja je istakla kako je Hrvatskoj prijeko potreban ured pravobranitelja namijenjen isključivo osobama starije životne dobi.

Na konferenciji su, u sklopu projektnih aktivnosti, predstavljani edukativni video uradak Damira Kantocija te informativni letak, nakon čega je uslijedila radionica „Kako prepoznati ekonomsku zlorabiti starijih osoba“, ujedno i svojevrsni trening za oko 50-ak aktivista-volontera SUH-a.

zanemareni i zlostavljani

Ne potpisujte ugovor o dosmrtnom uzdržavanju!

Prvu temu radionice otvorio je zamjenik predsjednice SUH-a Milan Tomić, voditelj Pravnog savjetovališta SUH-a, koji je održao prezentaciju o najčešćim pravnim oblicima ekonomske zlopotrebe starijih, te kako ih prepoznati i reagirati. Radi se o sve češćim ugovorima o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju, a slijede ih ugovori o prodaji i darovanju. Upozorio je prisutne da je njihova imovina, tj. nekretnine, ujedno i njihova mirovinska štednja, te da nipošto ne potpisuju ugovor koji im se nudi bez da su ga prvo detaljno proučili, a za pomoć se mogu obratiti i besplatnom pravnom savjetovalištu SUH-a. Detaljno je pojasnio osnovnu razliku između ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju, a to je zapravo trenutak prelaska imovine s primatelja uzdržavanja na davatelja uzdržavanja. Kod ugovora o doživotnom uzdržavanju imovina prelazi na davatelja uzdržavanja u trenutku smrti primatelja uzdržavanja, dok kod ugovora o dosmrtnom uzdržavanju imovina prelazi u ruke davatelja odmah po sklapanju ugovora.

- Ne potpisujte ugovor o dosmrtnom uzdržavanju, to je najkraći put do gubitka vaše mirovine! No ako ste ga ipak odlučili sklopiti, detaljno pročitajte i proučite ugovor, konzultirajte se sa stručnom osobom, nazovite naše Pravno savjetovalište. Zatražite da se ugovorom prijenos vlasništva u korist davatelja uzdržavanja odgodi na duže vrijeme - najmanje na 5, 10 i više godina, i nipošto ne dajte cjelokupnu imovinu, već njezin dio, kako biste se osigurali da

prodajom te imovine možete riješiti druge probleme, upozorio je Tomić, te podsjetio kako je SUH 26. siječnja 2013. godine Ministarstvu pravosuđa uputio inicijativu za izmjenu i dopunu Zakona o obveznim odnosima, i to ukidanje instituta dosmrtnog uzdržavanja, preciziranje uvjeta za sklapanje ugovora o doživotnom uzdržavanju, da priloži suglasnost za sklapanje ugovora od strane nadležnog centra za socijalnu skrb prema mjestu boravišta primatelja uzdržavanja, te da se ne može sklopiti više od dva ugovora (uvesti registar ugovora, poboljšati sudsku praksu). No Ministarstvo je te prijedloge glatko odbilo, a prijedlog za ukidanje instituta dosmrtnog uzdržavanja našao je podršku u Ministarstvu socijalne politike i mladih te u Uredu pučke pravobraniteljice. U ratu protiv zlopotrebe naših starijih, to je tek jedna izgubljena bitka - i SUH ne namjerava odustati.

Swako nasilje - i psihičko nasilje

U drugom dijelu projektne radionice psihologinja Biserka Budigam, potpredsjednica SUH-a, govorila je o najčešćim oblicima i posljedicama zlostavljanja starijih osoba, te psihosocijalnoj pomoći i savjetovanju. Napomenula je kako je zlostavljanje starijih osoba često skriven fenomen i tek ga se odnedavno prepoznaje i priznaje, a karakteristično za Hrvatsku je da sustavnih praćenja položaja starijih osoba u društvu i obitelji nema.

Zlostavljanje može biti financijsko ili materijalno, fizičko, psihičko, ali i duhovno - korištenje vjere i duhovnosti starije osobe u

smislu iskorištavanja, manipuliranja i kontroliranja starije osobe te ismijavanja njihovih vjerovanja. Spomenula je i jedno od prvih istraživanja o izvrnutosti starijih osoba nasilju u obitelji, provedeno na poticaj Vijeća Europe u 21 zemlji 1991. godine, koje je pokazalo da je čak 8 posto starijih osoba izvrnuto nasilju u obitelji, a kada bismo uzeli u obzir i zanemarivanje te materijalno iskorištavanje, ta brojka bi zasigurno bila i mnogo veća. Bez obzira na oblik nasilja, kada se sve zbroji, najčešće se događa u obitelji, a najčešće žrtve su žene, i to čak i do 70 posto!

- Posljedice zlostavljanja mogu biti dalekosežne - narušeno fizičko i psihičko zdravlje, ugrožena materijalna sigurnost, osjećaj gubitka kontrole nad životom, strah, krivnja, izolacija, povlačenje u sebe, depresija, suicidalne misli, pa čak i smrt. Zlostavljana osoba ne treba, a često i ne smije, problem zlostavljanja rješavati samo sa zlostavljačima, jer tako se produbljuje sukob i situacija postaje još gora. U rješavanje problema treba uključiti stručnjake - liječnike, psihologe, pravnike, socijalne radnike, a u težim slučajevima i policiju te pravosudna tijela, obrazložila je Budigam te poručila:

- Nemojte šutjeti i trpjeti, nemojte živjeti s krivnjom i strahom, imate se pravo suprotstaviti i potražiti pomoć, a SUH vam uz besplatno pravno savjetovalište, nudi i psihološku pomoć, stoga nemojte oklijevati, već nam se obratite!

Iduća postaja - Pula

Nakon ovog prvog službenog projektnog druženja u Zagrebu, mali projektni tim ima radionicu u Puli 17. veljače, nakon koje slijedi Osijek 11. ožujka te Split početkom travnja, o čemu će, osim u Glasu umirovljenika i na web stranici SUH-a, biti spomena i u raznim drugim medijima, stoga SUH poziva članove i zainteresiranu javnost: pratite kampanju, informirajte se i educirajte, jer to nije kampanja samo SUH-a, već apel za pomoć svim umirovljenicima i starijim osobama - potencijalnim žrtvama ekonomske zlopotrebe i zlostavljanja bilo koje vrste.

VIDEO FILM

Video film „Prevareni i poniženi“, produciran u okviru Kampanje SUH-a „Zaustavimo zlopotrebu starijih osoba!“, distribuiran je volonterima koji su završili radionicu u Zagrebu, a dostavit će se i brojnim lokalnim TV stanicama, u nadi objavljivanja. U filmu su prezentirani i slučajevi zloporabe. Film je realiziran prema tekstu Jasne A. Petrović, a snimio ga je i režirao Damir Kantoci. Svi zainteresirani mogu ga vidjeti na you tube linku: <http://youtu.be/RgZfeQ6VkvA>

PRAVNO SAVJETOVALIŠTE

Pravno savjetovalište SUH-a je, nakon početka kampanje i objavljivanja informacije na brojnim portalima te gostovanja na TV i radio postajama, pod udarom brojnih prevarenih i očajnih umirovljenika. Dnevno stiže i do desetak poziva i dopisa, a mnogima je teško pomoći jer su prevare već pravomoćno zaključene. SUH će stoga kompletnu dokumentaciju dostavljati i Uredu pučke pravobraniteljice. Zovite i dalje: 01/ 46 55 111 / 244.

Kradu siromašnim umirovljenicima, da bi dali bogatoj eliti

Ranije su umirovljenici imali sredstava za osiguranu starost, a sada bogati uzimaju od siromašnih. Mirovina postaje samo socijalno davanje, a o ostalom treba svatko brinuti sam

Vlada ukida stečena prava umirovljenika i sindikati se trebaju udružiti i zajedno se boriti za svoja prava

Peta Međunarodna konferencija sindikata umirovljenika Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske, Italije, Kosova, Slovenije i Srbije održana je u Beogradu 4. veljače. Pored organizatora, dvaju sindikata umirovljenika Srbije, glavnu je potporu konferenciji dao tromiljunski Sindikat umirovljenika Italije SPI-CGIL.

Konferenciju su otvorili Milorad Vujasinović, predsjednik Udruženja sindikata penzionera Srbije i Petar Mitrović, predsjednik Sindikata penzionera UGS Nezavisnost. Vujasinović je naglasio da se svim sredstvima bore za prava umirovljenika, te povukao sljedeće: „Mi nismo protiv Vlade, Vlada je protiv nas“. Naime, Vlada je svim umirovljenicima smanjila mirovine za 10 posto, a htjeli su i javni prijevoz podići za 45 posto, no na intervenciju sindikata cijena je vraćena na staro. Petar Mitrović je rekao kako su zajednički podnijeli ustavnu tužbu u vezi linearnog smanjenja mirovina, te očekuju odgovor Ustavnog suda.

irovljenici imali sredstava za osiguranu starost, a sada bogati uzimaju od siromašnih. Mirovina postaje samo socijalno davanje, a o ostalom treba svatko brinuti sam. Zlata Zec je rekla da Vlada ukida stečena prava umirovljenika i da se sindikati trebaju udružiti jer Vlada pokušava stvoriti jaz između umirovljenika i radnika, ali pošto su i jedni i drugi zakinuti, moraju se zajedno boriti za svoja prava.

Uvodno izlaganje o položaju umirovljenika u Srbiji pod naslovom „Pravno-ekonomski i socijalni položaj penzionera danas“ prezentirali su Marija Todorović, potpredsjednica Udruženja sindikata penzionera Srbije, te Mihajlo Đorđević, potpredsjednik Sindikata penzionera UGS Nezavisnost. Marija Todorović je navela kako u Srbiji ima 1.700.000 umirovljenika te da je omjer radnika i umirovljenika 1:1, dok je prije bio 3:1. Naglasila je da oko 60 posto umirovljenika ima mirovinu do 200 eura.

Mihajlo Đorđević je upozorio da zakoni postaju sve restriktivniji u dijelu koji se odnosi na odlazak u mirovinu i na prava umirovljenika. Ima osjećaj da se država bori da bude što više siromašnih, jer tako niska mirovina teško može biti dostatna za osnovnu „košaricu“ koja iznosi 300 eura.

DVOSTRUKA MJERILA: Masija Sejmenović, predsjednica Sindikata penzionera Bosne i Hercegovine, naglasila je da je položaj umirovljenika u BiH vrlo težak, jer je zemlja, tek nakon što je izašla iz rata, odmah zahvaćena svjetskom ekonomskom krizom. Sindikat je osnovan uz pomoć talijanskih sindikata još 2004. godine i danas imaju oko 30.000 članova. U BiH ima 600 tisuća umirovljenika, a samo 500 tisuća zaposlenih, te 500 tisuća nezaposlenih. U velikoj mjeri i „rad na crno“ umanjuje uplate doprinosa za mirovinsko osigura-

nje. Ni država nije najbolje uređena te postoje dvostruka mjerila, zbog podjele na Republiku Srpsku i na Federaciju BiH.

Konrad Breznik, predsjednik Sindikata upokojencev Slovenije, naglašava da je u Sloveniji položaj umirovljenika lošiji nego prije nekoliko godina. Nove gospodarske reforme i svjetska ekonomska kriza osjećaju se i utječu na visinu mirovina. Smatra također da bi morala postojati određena minimalna mirovina za sve države članice i da svakako trebamo svi zajedno tražiti bolje uvjete za starije osobe.

OČUVATI MEĐUGENERACIJSKU SOLIDARNOST: Jasna A. Petrović, predsjednica Sindikata umirovljenika Hrvatske, koji je osnovan još 1992. godine, naglasila je da Europska unija mora biti jedinstvena, ne samo kao politička unija, nego i unija za sve umirovljenike. Da mora voditi računa o materijalnim pravima i mogućnostima svih umirovljenika i starijih osoba, jer treba zaustaviti njihovo siromašenje te individualizaciju i „familizaciju“ rizika starosti. Naime, u novije vrijeme rizik starosti i bolesti sve se više prebacuje na pojedinca i obitelj, a manje na cjelokupno društvo. Stoga se umirovljenici moraju, zajedno s radnicima, zalagati za očuvanje prvog javnog stupa međugeneracijske solidarnosti, te se boriti protiv otimanja doprinosa za drugi mirovinski stup kapitalizirane štednje, koji dovodi do poljuljanih državnih financija i nižih mirovina

KOSOVO S DNA BIJEDE: Riza Šalja, predsjednik Sindikata penzionera Kosova, naglasio je da su osnovali Sindikat penzionera još 2002. godine, te da je položaj umirovljenika jako težak. U Kosovu zapravo još uvijek vladaju međunarodne organizacije i nema zakona o mirovinskom i invalidskom

BOGATI UZIMAJU SIROMAŠNIMA: Konferenciju su pozdravili Ljubislav Orlović, predsjednik Saveza samostalnih sindikata Srbije i Zlata Zec ispred UGS Nezavisnost. Orlović je naglasio da su sindikati razjedinjeni, a kapital se nije podijelio i čvrsto drži svoje jedinstvo. Isto tako navodi da su raniji um-

Piše: Jasna A. Petrović,
predsjednica SUH-a

osiguranju. Od veljače 1999. do sredine 2002. penzioneri s Kosova nisu primali ni penzije od Republike Srbije, niti bilo kakvu socijalnu pomoć, pune tri pune godine bili su bez primanja jer je u tom razdoblju Srbija isplaćivala mirovine samo građanima srpske nacionalnosti. Prava iz tog razdoblja rješavaju se na međunarodnim instancama. Uredbom od 2002. godine svi građani Kosova stariji od 65 godina dobivaju mjesečno po 28 eura, a od 2004. - 40 eura. Sada je nešto bolje, umirovljenici primaju 140 eura, a osobe starije od 65 godina 75 eura mjesečno.

Mihajlo Babić, predstavnik inicijative za osnivanje umirovljeničkog sindikata u Crnoj Gori naglasio da imaju prosječnu mirovinu od 270 eura, dok je prosjek plaća zaposlenih 490 eura.

U daljnjoj raspravi sudjelovali su brojni predstavnici sindikata, udruga te stručnjaci. Gradimir Ivanić je tako u svom izlaganju govorio o „sindikatu u krizi i o krizi u sindikatima“, o problemu društvene cijene tranzicije, a osobito je pažnju posvetio socijalnim programima koji su odlučujući za prihvatanje promjena, osobito za umirovljenike i starije osobe.

IGNORIRANJE STARIJIH: Snežana Šantić, predsjednica udruge za starije u lokalnoj zajednici Beograd-Stari grad, govorila je toplo i nadahnuto o svojim iskustvima u pomoći starima i nemoćnima u praksi koja traje već petnaestak godina. Prof. dr. Mihajlo Mitrović vrlo je stručno i emotivno govorio o nasilju nad starijim osobama. Društvo se ponaša kao da želi da oni uopće ne postoje. Danas je prisutna i manipulacija starim ljudima i smatra da je to multidisciplinarni problem, a ne samo interdisciplinarni. Sada je na sceni i kolektivno nasilje nad starima. Pored gerontologije i gerijatrije sva se više i bioetika bavi problemima života upravo starih i bolesnih ljudi. Jasna Petrović je upoznala Konferenciju o kampanju protiv ekonomske zloporabe starijih koju Sindikat umirovljenika Hrvatske provodi diljem zemlje, te svim podijelila promotivne materijale (letak, film).

U završnoj raspravi o prijedlogu Rezolucije i preporuke za zajedničko djelovanje, Mato Obradović iz SUH-a predložio je da se ne obavezuje sudionike da pošalju zajednički tekst svojim Vladama, već da samostalno napišu pismo kojim će upoznati nadležne sa zajedničkim

zaključcima i stavovima ove Konferencije. Takav je prijedlog naposljetku i prihvaćen.

Na kraju se skupu obratila Carla Cantone, naglašavajući kako je ova konferencija pokazala slične probleme sudionika iz svih zemalja, da je pokazala i razumijevanje jednih za druge, te je iznjedrila vrlo dobru rezoluciju koja mora biti osnova za daljnju suradnju među sudionicima u težnji dostizanje europskih ciljeva. Upozorila je i na potrebu zajedničke borbe protiv nezaposlenosti,

za jaču socijalnu koheziju, te da se ne smije individualizirati rizik starosti. Siromaštvo raste i povećava se nasilje nad ljudskim pravima, pa treba poboljšati pravo na zdravstvene usluge, pravilnu prehranu i mobilnost (javni prijevoz). Poseban je problem i neravnopravnost unutar zemlje ili regije, te treba misliti na redistribuciju bogatstva. Umirovljeni aktivni radnici trebaju zajednički djelovati i u brizi za prava starijih, kako se umirovljenici ne bi udaljili od sindikata.- zaključila je Cantone.

REZOLUCIJA I PREPORUKA ZA ZAJEDNIČKO DJELOVANJE

Sudionici Međunarodne konferencije sindikata umirovljenika iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske, Italije, Kosova, Slovenije i Srbije, održane 4. veljače 2015. godine u Beogradu, nakon razmatranja pravno-ekonomskog i socijalnog položaja umirovljenika u pogledu aktualnog stanja i tendencija, utvrdili su:

- da se pravno-ekonomski i socijalni položaj umirovljenika i starijih osoba pogoršava;
- da se pod različitim izgovorima dovodi u pitanje neotuđivo pravo na mirovinu i druga stečena i zaslužena prava;
- da dolazi do sve većeg siromašnja umirovljenika u svim sredinama; i
- da su maltretiranje i nasilje prema starijim osobama u porastu.

Polazeći od strateških civilizacijskih, a posebno europskih opredjeljenja, sudionici skupa su dogovorili:

1. da se po ključnim pitanjima zajednički angažiraju i vode akcije u područjima poštovanja i obrane prava umirovljenika, očuvanja kupovne moći mirovina i poboljšanja zdravstvene zaštite u suglasju s najboljim praksama, a svakako utemeljenim na međugeneracijskoj solidarnosti i snaženju javnog mirovinskog i zdravstvenog sustava;
2. da se posebna pozornost posveti mogućnostima povremenog i parcijalnog radnog angažiranja i stvore uvjeti za međugeneracijske poduzetničke projekte;
3. da se podržavaju i prihvaćaju zadaci, zaključci i stajališta Europske federacije umirovljenika i starijih osoba (FERPA) u vezi pitanja dugoročne skrbi potrebitih, odnosno gubljenja autonomnosti starijih osoba i njihove ugroženosti, a naročito žena;
4. da se u okolnostima krize i tranzicije, istražuju i primjenjuju odgovarajuće socijalne mjere koje bi spriječile siromašnje umirovljenika i narušavanje životnog standarda;
5. da se ne samo formalno i deklarativno, već i suštinski, omogući umirovljenicima veći udjel u socijalnom dijalogu i obavezno konzultiranje njihovih predstavnika po pitanjima koja se tiču ciljeva i mjera ekonomske i socijalne politike, kako na nacionalnoj, tako i na lokalnoj razini;
6. da se intenzivira i proširi suradnja među sindikatima umirovljenika u regiji na najpogodnije načine, tako što će se razmjenjivati iskustva i organizirati međusobni posjeti na lokalnoj razini i bratimiti zainteresirani sindikati umirovljenika iz gradova i regija;
7. da se cjelovito, principijelno i konstruktivno svake godine zajednički razmatra najmanje po jedna tema s liste tema koje se smatraju prioritetnima;
8. da se razmjenjuju statistički podaci, informacije, vrše ankete i istraživanja u vezi sa sistemskim pitanjima i na osnovu zajedničkih transgraničnih i drugih projekata; i
9. da se sudionici obavezu uputiti pismo dužnosnicima i tijelima odlučivanja u svojim zemljama (vladama, ministarstvima itd.), u kojima će naglasiti potrebu i značaj poduzimanja mjera za poboljšanje društvenog i ekonomskog položaja umirovljenika i starijih osoba.

I mi smo potrošači

Zakonodavac nije vodio računa da od 760 tisuća umirovljenika starijih od 65 godina samo 9% koristi internet, a to znači da su za 700 tisuća umirovljenika internetske informacije nedostupne. Samom činjenicom da su neinformirani, ti su umirovljenici - obespravljeni

U laskom Republike Hrvatske u Europsku uniju postali smo dijelom „vojske“ od 500 milijuna potrošača. Parola Europske unije je „**potrošač je na prvom mjestu**“. Samim time i mi očekujemo kvalitetnu ponudu i adekvatnu vrijednost za svoj novac. Nadalje, očekujemo i točne informacije o onome što kupujemo i želimo biti sigurni da su naša potrošačka prava zaštićena,

Politikom EU-a za zaštitu potrošača obuhvaćena su četiri glavna cilja:

1. zaštita od ozbiljnih rizika i prijetnji koje pojedinac ne može riješiti sam;
2. omogućavanje izbora na temelju jasnih, točnih i dosljednih informacija;
3. zaštita potrošačkih prava i pristup brzim i učinkovitim načinima rješavanja sporova s trgovcima;
4. usklađenost potrošačkih prava s gospodarskima.

Postali smo dijelom građanske Europe, ali umirovljenici u Hrvatskoj još uvijek nisu ravnopravni dio potrošačke Europe. Zašto?

Neinformirani smo - jer nas ne žele informirati.

Nezaštićeni smo - jer nas ne žele zaštititi.

Obespravljeni smo - jer nam ne žele pružiti podršku

Europska strategija nalaže stalno informiranje i educiranje potrošača jer su nacionalna zakonodavstva obično dinamična; propisi se često mijenjaju jer se i tržište mijenja te je prisutno mnoštvo novih proizvoda i sukladno tome zakonodavac mora pratiti promjene, ugraditi ih u zakone i propise te o tome pravovremeno informirati potrošače.

Hrvatski umirovljenici su neinformirani jer im informacije nisu dostupne. Zakonodavac nije vodio računa da od 758.640 umirovljenika starijih od 65 godina njih samo 9 posto koristi internet, a to znači da su za 690.362 umirovljenika internetske informacije nedostupne. A zakonodavac sve informacije vrlo kvalitetno objavljuje na svojim web stranicama i vjeruje kako su svi potrošači u Hrvatskoj informirani, a on je svoju obvezu ispunio.

Umirovljenici su neinformirani

Umirovljenici ne znaju da biti potrošač nije samo kupiti kruh i mlijeko, već su u statusu **potrošača za sve robe i usluge za koje daju svoj novac**. Potrošač je i u dućanu, u avionu, u banci, u ljekarni, u hotelu; potrošač je i kod stomatologa i kod liječnika, kod odvjetnika i javnog bilježnika, kod osiguravatelja ili i kod

frizera, kao i kad plaća kućne režije, telefonske račune itd.

Ne znaju da obavezno prilikom kupnje robe ili usluge moraju uzeti račun, kako bi zaštitili sebe, jer **račun je ugovor koji za sobom nosi i prava i obveze**, kako kupca tako i trgovca.

Ne znaju da im prilikom kupnje složenog tehničkog proizvoda trgovac, **uz jamstveni list, mora dati popis serviseri za navedeni proizvod i uputu za uporabu** pisanu na hrvatskom jeziku i latiničnim pismom.

Ne znaju da **prilikom kupnje putem interneta imaju pravo vratiti kupljeni proizvod i dobiti povrat novca**, bez objašnjenja zašto su se predomislili.

Ne znaju kad je **odgođen let imaju pravo na skrb od strane zrakoplovne kompanije**. To podrazumijeva pravo na osvježanje, obroke, dva besplatna telefonska poziva, telefax poruku ili e-mail, smještaj te prijevoz između aerodroma i mjesta smještaja ako je kašnjenje:

- dva sata ili više za letove do 1500 km
- tri sata ili više za letove duže od 1500 km unutar EU ili za druge letove između 1500 ili 3500 km
- četiri sata ili više za letove duže od 3500 km izvan EU.

Ako, pak, let kasni više od pet sati i odlučite ne nastaviti putovanje, imate pravo na povrat novca za kartu i na let u mjesto na kojem ste započeli putovanje

Umirovljenici ne znaju da **svakoj reklamaciji prethodi pisani prigovor trgovcu**.

Ne znaju da igračke u EU moraju ispunjavati najviše zdravstvene i sigurnosne standarde.

Ne znaju da **prilikom ugovaranja potrošačkog kredita zajmodavac mora informirati o efektivnoj kamatnoj stopi (EXS)**, bilo kakvoj naknadi ili troškovima osiguranja, te **ukupnom iznosu koji će se otplatiti u otplatnom planu**. Predomisli se mogu u roku od 14 dana od dana potpisa. Zajmodavcu se mora platiti novac koji je posuđen i sve troškove koje je zajmodavac imao u svezi otkazanog kredita.

Ne znaju koja su im **prava kada uoče kvar na kupljenom tehničkom proizvodu**. Mogu zahtijevati besplatan popravak, zamjenu, sniženje cijene ili povrat novca od trgovca.

Nemaju kvalitetnu informaciju o proizvodu koji kupuju jer **deklaracija u pravilu nije prilagođena ljudima slabijeg vida - pisana je izrazito sitnim slovima**.

Ne znaju što sve treba sadržavati **deklaracija na hrani**.

Ne znaju da su marketinške informacije o blagotvornim zdravstvenim prednostima određenih tvari u hrani dopuštene samo **nakon odobrenja i zdravstvene procjene**.

Ne znaju da ništa ne moraju potpisati dok se ne konzultiraju.

Piše: Mirjana Pavačić-Pender, glavna tajnica Sindikata umirovljenika Hrvatske

Važne sociodemografske razlike: Stariji najugroženiji!

- Pokazalo se da starije osobe, ispitanici s nižim stupnjem obrazovanja, nezaposlene osobe, fizički radnici i potrošači koji nemaju internetsku vezu kod kuće imaju najmanje koristi od raspoloživih prava i mogućnosti.
- U okviru nastojanja da se taj problem riješi, Komisija priprema istraživanje o osjetljivosti potrošača na ključnim tržištima s ciljem određivanja čimbenika osjetljivosti, uključujući sociodemografske značajke. Predložit će i bolje istraživačke alate za proučavanje mehanizama osjetljivosti. (Iz priopćenja Europske komisije, 2013.)

Umirovljenici su nezaštićeni

Jedan od četiri glavna cilja EU politike za zaštitu potrošača je zaštita potrošačkih prava i pristup brzim i učinkovitim načinima rješavanja sporova s trgovcima.

Praksa u Hrvatskoj kazuje kako ne postoji povoljan, brz i jednostavan mehanizam rješavanja ikakvih sporova, pa tako ni potrošačkih. Kad je zakinuti potrošač umirovljenik, onda je sve još puno teže.

1. Starije osobe najčešće ne znaju **kome se obratiti ako trebaju savjet ili žele uputiti prigovor.**
2. Ne znaju **kako napisati prigovor.**
3. Ne znaju **što poduzeti ako trgovac ne uvaži prigovor.**
4. Ne znaju, na primjer, da imaju **pravo otkazati ugovor o kreditu u roku od 14. dana** bez obrazloženja.
5. Ne znaju da ih je **javni bilježnik dužan upozoriti** na sve ono što je za njih nepovoljno u ugovoru koji potpisuju.
6. Ne znaju da **agresivne i nametljive metode prodaje nisu dozvoljene.** To znači da ne smije biti skrivenih troškova, varki, lažnih tvrdnji, kao ni zavaravajućih informacija.
7. Ne znaju da se ne moraju sramiti, jer sve što poduzimaju kako bi se zaštitili kao potrošači - njihovo je pravo

Umirovljenici su obespravljeni

Samom činjenicom da su neinformirani, umirovljenici su obespravljeni. Tako se više od pola milijuna ljudi drži u potpunom neznanju i njima je vrlo lako manipulirati. U potrošačkim pravima hrvatski umirovljenici su kategorija ljudi koja ne postoji, kao da nije zanimljiva. Kao da upravo **umirovljenici svaki mjesec ne potroše na razne robe i usluge svoje kompletne mirovine - 3.044.000.000 kuna.** Zakonodavac ni na jednom mjestu u svojim aktima ne izdvaja kategoriju ranjivih potrošača u koju spadaju i umirovljenici.

1. Umirovljenici i starije osobe ne spominju se na stranicama Ministarstva gospodarstva.
2. Ne spominju se na stranicama EU potrošačkog centra u Hrvatskoj.
3. Nema ih u Nacionalnom programu zaštite potrošača.
4. Nema ih u Nacionalnom vijeću za zaštitu potrošača.

Pri Vladi RH postoji Nacionalno vijeće za zaštitu

potrošača. Zadaća Nacionalnog vijeća za zaštitu potrošača je sudjelovanje u izradi Nacionalnog programa zaštite potrošača i izvješća o provedbi Nacionalnog programa zaštite potrošača, kreiranje politike zaštite potrošača, te poticanje izmjene propisa iz područja zaštite potrošača.

Zanimljivo je upitati se **tko čini Nacionalno vijeće za zaštitu potrošača?** To su predstavnici ministarstva gospodarstva, financija, poljoprivrede, zdravlja, zatim po predstavnik Hrvatske energetska regulatorne agencija, Hrvatske narodne banke, Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti, Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske obrtničke komore, Hrvatske udruge poslodavaca, trgovačkog suda, predstavnici udruga za zaštitu potrošača, neovisni stručnjaci iz područja zaštite potrošača. I to je to!

Kao što je vidljivo, **u Nacionalnom vijeću za zaštitu potrošača nema predstavnika umirovljenika, vojске od 1.200.000 potrošača.** Postoje predstavnici udruga za zaštitu potrošača, ali oni ne zastupaju interese specifične, skupine kao što su umirovljenici i starije osobe.

Kampanja bez sijede kose

U Republici Hrvatskoj **u tijeku je jednogodišnja informativna kampanja Europske komisije „Potrošači, upoznajte svoja prava“.** Glavni cilj kampanje je podizanje razine osviještenosti građana u pogledu njihovih potrošačkih prava, jer je očito kako razina svijesti o pravima potrošača nije dovoljno razvijena, a znanje potrošača o njihovim pravima i znanje ostvarivanja tih prava nisu zadovoljavajuća, kako za sve građane, tako još više za umirovljenike. Provedena su i istraživanja u organizaciji EU o pravima potrošača u Hrvatskoj gdje su u **anketama zastupljeni potrošači od 20 do 45 godina** i na temelju njihovih izjava je sačinjen izvještaj, koji nije pravi odraz stanja potrošačkih prava u Hrvatskoj. Ipak, interesantan je podatak kako su anketirane osobe bez pristupa internetu (45 posto) podnijele prigovor prodavaču/pružatelju usluge u mnogo manjoj mjeri od osoba s pristupom internetu (70-75 posto). Kakvi bi bili rezultati da se obuhvatilo i starije potrošače, može se samo pretpostavljati.

Umirovljenička populacija je svugdje u svijetu s potrošačkog gledišta vrlo zanimljiva skupina, jer je najbrže rastuća i ima jaku kupovnu moć, čak i u Hrvatskoj. No, to je ujedno i skupina koja ima specifične potrebe na području potrošnje, te bi ih trebalo istraživati i ugrađivati u zakone i praksu.

Istina, nema dvojbe kako zakonodavac s razlogom smatra da je jedna od važnijih zadataka u provedbi politike zaštite potrošača podizanje razine znanja i informiranosti svih dionika na tržištu. Kako bi se to postiglo, potrošačima se moraju osigurati jasne, pouzdane i usporedive informacije, kao i alati putem kojih im se omogućava jednostavniji pristup istima. Na žalost, od teorije do prakse izgube se potrošačka prava više od milijun stanovnika, jer umirovljenici, odnosno starije osobe u cjelini, u Hrvatskoj još nisu dočekali posebne kampanje i mjere koje bi bile usmjerene isključivo prema njima i prilagođene njihovim potrebama.

PITAJTE!

Glas umirovljenika, mjesečno glasilo SUH-a, u svakom će broju informirati i savjetovati čitatelje o njihovim pravima. Pozivamo članove SUH-a i druge umirovljenike i starije osobe da zatraže savjet u vezi svojih potrošačkih prava na telefon 01/4655146 ili na e-mail: suh@zg.t-com.hr

Koliko su zaradili mirovinski fondovi u 2014. godini?

Mali odaziv osiguranih u drugom stupu, dokaz je velikog nepovjerenja i osjećaja nesigurnosti zaposlenih prema drugom mirovinskom stupu, uz svu silnu propagandu banaka za rizičnije fondove, jer je rezultat manji od statističke pogreške

Uglasilu Sindikata umirovljenika Hrvatske stalno smo pratili što se događa sa sredstvima drugog mirovinskog stupa, odnosno obvezne kapitalizirane individualne štednje, kakvi su prinosi i prognoze. Naime, otkad je od 20 posto mirovinskog doprinosa 2002. započelo izdvajanje 5 posto doprinosa za tzv. drugi mirovinski stup, taj se iznos prepušta na upravljanje četiri mirovinskim fondovima osnovanim pri inozemnim bankama koje su otkupile bivše hrvatske banke (Zagrebačka, Privredna, Reiffeisen i Erste). Osobito je važno steći uvid u poslovanje fondova nakon prošlogodišnjih zakonskih promjena i donošenja Zakona o obveznim mirovinskim fondovima koji je stupio na snagu 8. veljače 2014., ali je primjena započela u ljeto.

Naime, do 7. kolovoza 2014. godine svaki osiguranik drugog mirovinskog stupa, njih 1.694.332 osoba, mogao je izabrati kategoriju rizika za svoja sredstva povjerena jednom od četiriju dobrovoljnih mirovinskih fondova i to: „A-agresivni“, „B-umjereni“ ili „C-konzervativni“. Članovi bilo kojeg od fondova koji se do 21. kolovoza nisu opredijelili ni za jednu kategoriju rizika, automatski su raspoređeni u „B-umjereni“.

Umjereni „B“ rizik znači da se najmanje 50 posto neto imovine fonda mora ulagati u obveznice Republike Hrvatske, članica EU ili članica OECD, a 35 posto neto imovine u dionice hrvatskih tvrtki, tvrtki članica EU ili OECD zema-

lja. Kako je od ukupnog broja osiguranika drugog mirovinskog stupa samo 7.021 osoba ili 0,4 posto promijenilo kategoriju rizika, i to kategoriju „A“ odabralo je 4.704 osiguranika, a kategoriju „C“ odabrale su 2.317 osiguranika, svi ostali odnosno 99,6 posto su raspoređeni u kategoriju „B“.

Tako mali odaziv **dokaz je velikog nepovjerenja i osjećaja nesigurnosti zaposlenih prema drugom mirovinskom stupu, uz svu silnu propagandu banaka za rizičnije fondove, jer je rezultat manji od statističke pogreške!**

Sputani državnim obveznicama?

Što je bilo razlogom (skupih) zakonskih izmjena vezanih uz drugi mirovinski stup, koje je Ministarstvo rada i mirovinskog sustava, recimo to otvoreno, izradilo prema prijedlogu modela koji je još prije tri godine na svojim web stranicama objavilo RBA mirovinsko društvo? Glavni

zahtjev mirovinskih fondova i promicatelja drugog mirovinskog stupa bila je „obrana“ slobode ulaganja, jer da ih obveza ulaganja u državne obveznice od 70 posto sputava. Tvrdili su da se premalo zarađuje na fondovima samo zato jer nemaju punu slobodu investiranja, pa su se ponadali kako će Hrvati nasjesti i prihvatiti da se 50 posto ulaže u dionice.

Detaljnije, prema izmjenama Zakona o obveznim mirovinskim fondovima razlike u rizičnosti kategorija su bile sljedeće: **kategorija A** - najmanje 30 posto u obveznice, a najviše 50 posto u dionice; **kategorija B** - najmanje 50 posto u obveznice, a najviše 35 posto u dionice te **kategorija C** najmanje 70 posto u obveznice, a zabranjeno ulaganje u dionice.

Zašto se agresivniji modeli s širokim pravom ulaganja u dionice smatraju rizičnijima? Zato što su „bankarski“ mirovinski fondovi skloni ulaganju u dionice vlastitih portfelja, pa su tako izgubili ili smanjili vrijednost svojih ulaganja u različite hrvatske firme (npr. *Magma, Ingra, Nexa, Luka Ploče, Centar banka, Credo banka*). I inače, ulaganje u dionice se smatra rizičnijim nego li ulaganje u državne obveznice, jer su one u pravilu stabilnije (s izuzetkom npr. Grčke).

Lagodna „sisu“ majke države

Kako su se fondovi ponašali 2014. godine? Svi fondovi zadržali su ipak sigurnu „sisu“ *majke države* pa se nisu rastrčali po europskim tržištima kapitala, nego su lagodno uložili više od 71 posto imovine u hrvatske obveznice i prihodovali oko 8 milijarda kuna. Dakle, oni kupuju hrvatske državne obveznice i naplaćuju svoje ogromne plaće i bonuse kroz prinose od te iste države. Pošto su kamate za zaduživanje Hrvatske dosta visoke, tako su imali dobar prostor za financijske transakcije.

Prema podacima Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (Hanfa) za 2014. godinu mirovinski su fondovi u „B“ kategoriji (čak 99,6 posto osiguranika drugog mirovinskog stupa!) ostvarili prosječni prinos od 11,36 posto. Moglo bi se čestitati, kad bi taj rezultat bio postignut zaslugom fond-menadžera, a ne isisavanjem iz državnog proračuna.

Ipak, stanovite razlike ukazuju da su neki poslovali uspješnije, a neki lošije. Stoga bi osiguranici u nekim fondovima trebali hitno iskoristiti mogućnost prijelaza u fond koji ima više pri-

Piše: Ivo Marjanović,
predsjednik Odbora
SUH-a za mirovinska
prava i sustav

nose. Primjerice, prošle su godine po fondovima ostvareni sljedeći prinosi: Raiffeisen fond je bio najuspješniji sa 12,7 posto prinosa, na drugom je mjestu fond AZOMF (Zagrebačka) sa 11,32 posto, slijedi PBZ/CO fond sa 10,20 posto, te Erste Plavi sa još manje - 10,12 posto prinosa.

Očito je krenulo RBA fondu, jer je u ukupnoj stopi prinosa iz državnih obveznica od osnutka zauzimao drugo mjesto sa 5,90 posto, iza 6,05 posto fonda Zagrebačke banke. Na trećem mjestu je bio Erste Plavi fond sa 5,12 posto, gotovo izjednačen s prinosom od 5,10 posto PBZ banke. U svakom slučaju, zaposleni nisu ponajbolje upućeni u takve informacije, pa zapravo i nema prijelaza osiguranika između fondova.

Zašto treba ukinuti drugi stup?

Ako se iskreno i sveobuhvatno pogleda šire, ukupan mirovinski sustav, tada se može vidjeti koliko drugi mirovinski stup u ovom trenutku ugrožava državni proračun, ali i isplatu mirovina postojećim umirovljenicima i to kako zbog smanjenja doprinosa s 20 posto na 15 posto od 2002. godine te povrata u prvi mirovinski stup svih osiguranika koji su zbog dobi ili drugih zakonskih mogućnosti (npr. zaposleni s benefi-
ciranim stažem) imali mogućnost odabira kada steknu uvjet za mirovinu. Tu mogućnost do sada su koristili svi!

Ako se konačno ne ukine postojeći model drugog mirovinskog stupa kao obveznog, broj umirovljenika koji terete proračun počet će se smanjivati tek poslije 2020. godine prirodnim putem, odnosno povećanjem broja zaposlenih, a tek 2027. godine kada u mirovinu počnu odlaziti i zaposleni koji su izdvajali u drugi stup.

Sada, kad se od mirovinskih doprinosa više od 5-6 milijardi kuna godišnje uplati u drugi obavezni mirovinski stup i kada se za toliki iznos država mora dodatno zaduživati da bi isplatila mirovine, normalno je da postoji debalans u mirovinskom sustavu.

Takvog debalansa, i manjka u mirovinskom fondu ne bi trebalo biti, uz određene uvjete. Naime, **ako se vrati 5 posto doprinosa i sve oduzeto iz drugog stupa u prvi stup (a riječ je o ukupno više od 66 milijardi kuna!); ako se sve osiguranike iz prvog stupa vrati u prvi mirovinski stup; ako drugi stup postane dragovoljan, a ne obavezan; ako se uvede red u područje plaća i doprinosa; te izuzmu svi osiguranici koji ostvaruju mirovinu po posebnim propisima, tada će stanje u mirovinskom sustavu biti - održivo.**

Čini se da nitko od postojeće vlasti nema za to snage ili znanja, ni političkog interesa, već se dalje propagira neoliberalni model individualne kapitalizirane štednje, koji nisu prihvatila npr. Češka i Slovenija, kojeg su se odrekle i ukinule ga Poljska, Slovačka i Mađarska, a ovih dana o sličnom rješenju raspravlja Bugarska. Treba li uopće reći da takav model nema nitko u zapadnoeuropskim zemljama?!

REKLI SU...

DONAD TUSK, bivši poljski premijer, sada predsjednik Europskog vijeća: „Rad tih privatnih mirovinskih fondova djelomice se temelji na ekspanziji javnog duga i pokazuje se vrlo skupim, i zato je Poljska odlučila sredstva iz drugog stupa vratiti pod državnu kapu.“

LJUBO JURČIĆ, sveučilišni profesor: „Dio novca za mirovine, koji joj pripada, naša država danas daje privatnim fondovima, a zatim taj isti novac od njih posuđuje i vraća u proračun, uz kamate od pet do sedam posto. To je dodatni trošak za državu i građane, jer treba plaćati i naknade privatnim fondovima, za upravljanje tim novcem. Odluka Poljske, Mađarske i Slovačke je sasvim logična jer su one shvatile da od obaveznih privatnih mirovinskih fondova imaju više štete nego koristi.“

ŽELJKO LOVRINČEVIĆ, analitičar Ekonomskog instituta: „Vrlo vjerojatno će se ići na privremeno zamrzavanje imovine u II. stupu ili čak na smanjenje stope doprinosa koji se izdvaja u II. stup. Dakle, posve drugačija politika od one koja se najavljuje već dulje, a to je povećanje stope doprinosa za II. stup. Mirovinska je reforma bila dobra ideja, ali uz ovakvu ekonomiju i demografska kretanja, ona je neodrživa. Sa sredstvima iz II. stupa za deset godina umirovljenik će biti socijalni slučaj s obzirom na isprekidan rad, odnosno nezaposlenost. Kako se situacija, ni demografska ni ekonomska, neće popravljati, možda bi trebalo ići prema jačanju izdvajanja novca u III. stup, dakle volonterski.“

Ako se konačno ne ukine postojeći model drugog mirovinskog stupa kao obveznog, broj umirovljenika koji terete proračun počet će se smanjivati tek poslije 2020. godine

Izuzmite sve potrebno za život!

Važno je izboriti se za izuzimanje svega što vam je potrebno za život, pa i automobila (ako nemate u blizini javni prijevoz), novaca, uspomena

Preporuča se starijim osobama da prije pljenidbe i procjene putem povjerljive osobe na internetu provjere približne tržišne cijene svojih pokretnina

U prošlom broju glasila upoznali smo čitatelje s najpogubnijim oblikom ovrhe za ovršenika - ovrhom na nekretnini, koja za posljedicu ima to da ovršenik ostaje bez nekretnine, što može značiti i - bez krova nad glavom. No ovaj oblik ovrhe nije i najčešći, jer sam postupak je složen i skup, a u krajnjoj liniji i neizvjestan u pogledu mogućnosti naplate vjerovnikove tražbine. Stoga se u praksi mnogo češće primjenjuju drugi oblici ovrhe, npr. ovrha na pokretninama.

POSTUPAK OVRHE NA POKRETNINAMA

Za odlučivanje o prijedlogu za ovrhu na pokretninama i za provedbu te ovrhe mjesno je nadležan sud na čijem se području, prema naznaci u prijedlogu za ovrhu, one nalaze. Ovrha na pokretninama provodi se njihovom zapljenom, procjenom, oduzimanjem, otpremanjem, povjeravanjem na čuvanje sudu ili trećoj osobi, njihovom prodajom te naposljetku namirenjem ovrhovoditelja iz iznosa dobivenog prodajom.

U prijedlogu za ovrhu ovrhovoditelj je dužan naznačiti traži li da se oduzete nekretnine povjere na čuvanje njemu ili određenoj trećoj osobi, a pokretnine se na čuvanje mogu povjeriti i osobi koja će ih čuvati izvan područja suda koji provodi ovrhu. **Prijedlog za ovrhu u kojem nije predložena koja od ovršnih radnji, sud će, ne pozivajući ovrhovoditelja da prijedlog ispravi, odbaciti.**

IZUZIMANJE OD OVRHE

Ne mogu sve pokretnine ovršenika biti predmetom ovrhe. **Zbog socijalnih i etičkih razloga, te omogućavanja koliko-toliko normalnog života ovršeniku i njegovim ukućanima, zakonodavac je od ovrhe izuzeo predmete osobne uporabe (odjeću, obuću, rublje itd.), stvari koje služe za zadovoljenje potreba kućanstva i koje su ovršeniku i članovima njegova kućanstva nužne s obzirom na uobičajene uvjete života njihove društvene okoline.** Isto tako, od ovrhe se izuzimaju hrana, te ogrjev za potrebe ovršenika i članova njegova kućanstva za šest mjeseci. Za starije osobe osobito su značajna i sredstva komunikacije i medija, npr. telefon, televizor, radio, jer su inače socijalno isključeni.

Zaplijeniti se ne mogu niti odličja, medalje i druga priznanja, vjenčani prsten, osobna pisma i drugi osobni spisi ovršenika, obiteljske fotografije i portreti, osobne i obiteljske isprave, pomagala koja su invalidu ili drugoj osobi s tjelesnim nedostacima nužna za obavljanje životnih funkcija, a sve su to posebno važne pokretnine za starije osobe, pogotovo one uz koje su sentimentalno vezane. Također, poštanska pošiljka ili poštanska uputnica upućena ovršeniku ne može biti predmet ovrhe prije uručjenja. Nadalje, zakonom se može odrediti da i druge pokretnine ne mogu biti predmet ovrhe.

Od ovrhe se može izuzeti i gotov novac ovršenika u visini koja se smatra da je potrebna za redovan život, iako zakonodavac ne propisuje o kojem je iznosu riječ.

PLJENIDBA I PROCJENA POKRETNINA

Prije nego što pristupi pljenidbi, sudski ovršitelj će ovršeniku predati rješenje o ovrsi, te ga pozvati da plati iznos na koji je određena ovrha, uvećan za kamate i troškove.

Sama pljenidba obavlja se sastavljanjem pljenidbe-

nog popisa, a popisati se mogu pokretnine koje se nalaze u posjedu ovršenika, te njegove pokretnine koje se nalaze u posjedu ovrhovoditelja. No ovršenikove pokretnine koje se nalaze u posjedu treće osobe mogu se popisati samo uz njezinu suglasnost.

Popisuje se onoliko pokretnina koliko je potrebno da bi se namirile ovrhovoditeljeve tražbine i troškovi postupka ovrhe. Istovremeno s pljenidbenim popisom, vrši se i procjena pokretnina. Procjenu obavlja sudski ovršitelj, ako sud za tu dužnost ne odredi sudskog procjenitelja ili posebnog vještaka. **Važno je provjeriti sve procijenjene vrijednosti, i staviti primjedbu na svaku procjenu koja se čini pre niskom. Preporuča se starijim osobama da prije pljenidbe i procjene putem povjerljive osobe provjere putem interneta približne tržišne cijene svojih pokretnina.**

Na pljenidbeni popis se stavljaju prvenstveno pokretnine koje predloži ovrhovoditelj, a za vrijeme popisivanja, **ovršenik mora voditi računa da se ne popisuje pokretnine koje su izuzete od ovrhe, odnosno one za koje je zatražio da se izuzmu jer mu trebaju za redovan život.**

PRODAJA POKRETNINA

Od dana izrade popisa zaplijenjenih pokretnina i dana njihove prodaje mora proći najmanje 15 dana. Pokretnine se prodaju **usmenom javnom dražbom ili neposrednom pogodbom.** Javnu dražbu provodi sudski ovršitelj, a takva prodaja određuje se ako je riječ o pokretninama veće vrijednosti. Na prijedlog ovrhovoditelja, prodaja pokretnina provodi se putem elektroničke javne dražbe.

Pokretnine se na dražbi **ne mogu prodati ispod jedne polovine procijenjene vrijednosti**, a ispod te cijene se ne mogu prodati ni neposrednom pogodbom. Ako se pokretnine ne uspiju prodati na dražbi, odnosno neposrednom pogodbom, ovrha se obustavlja. Kupac je dužan položiti kupovninu te pokretnine uzeti odmah, a ako odmah ne položi kupovninu, dražba se smatra neuspjehom.

PRODAJA VOZILA

Osobno vozilo može se također ovršiti, osim u slučaju kad ovršenik dokaže kako mu je ono neophodno za život (npr. udaljen javni prijevoz, starija dob, teže kretanje, invalidnost). Primjerak rješenja o ovrsi dostavlja se policijskoj upravi koja vodi evidenciju o registriranim i označenim vozilima, zbog provođenja zabilježbe ovrhe. Njome ovrhovoditelj stječe založno pravo na vozilu. Nakon zabilježbe, nikakav upis promjene prava vlasništva na vozilo nije dopušten.

Po stjecanju založnog prava na vozilu, sud će ovršeniku naložiti da u roku od osam dana vozilo preda osobi kojoj je rješenjem o ovrsi vozilo povjereno na čuvanje, sa svim njegovim pripadajućim ispravama.

Ako ovršenik u dodijeljenom roku to ne učini, vozilo će biti oduzeto na bilo kojem mjestu na kojem se ono zatekne. Motorno vozilo se prodaje usmenom javnom dražbom ili neposrednom pogodbom, bez isticanja registarskog broja ili broja šasije, a sudionik u dražbi može zatražiti da ostane anoniman. Kupac je dužan položiti kupovninu i preuzeti vozilo odmah po zaključenju dražbe, te predajom vozila postaje njegov vlasnik.

Piše: Milan Tomičić,
dipl. iur., zamjenik
predsjednice SUH-a

hzm HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

info.HZMO

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE - SUH

Zagreb, veljača 2015., godina VIII., br. 2

Vlada donijela Uredbu o metodologijama vještačenja

Uredbom o metodologijama vještačenja uređeni su način i postupak vještačenja, tko su ovlašteni vještaci (način imenovanja, područje rada, sadržaj nalaza i mišljenja), postupanje doktora medicine primarne zdravstvene zaštite (tzv. liječnik opće prakse) te opseg i sadržaj medicinske i druge dokumentacije koju taj liječnik dostavlja Zavodu za vještačenje.

Donošenje ove Uredbe propisano je Zakonom o jedinstvenom tijelu vještačenja (NN br. 85/2014).

Sastavni dio Uredbe je, između ostalog, Lista oštećenja organizma – tzv. Lista I. kojom su utvrđene vrste i postotci/stupnjevi oštećenja, na temelju koje će se u Zavodu za vještačenje donositi nalazi i mišljenja i na osnovi kojeg će se stjecati pravo na naknadu zbog tjelesnog oštećenja.

Stupanjem Uredbe na snagu prestao je važiti Zakon o listi tjelesnih oštećenja prema kojem se do tog trenutka vještačilo tjelesno oštećenje.

Uspostavom jedinstvenog tijela vještačenja postignut je jedinstveni kriterij vještačenja u svim navedenim sustavima prema novim jedinstvenim listama i ujednačeni su kriteriji utvrđivanja oštećenja/invaliditeta i smanjeni troškovi postupka vještačenja, a samim time i troškovi državnog proračuna.

Uredbu je donijela Vlada RH na sjednici održanoj 17. prosinca 2014. (NN br. 153/2014), a stupila je na snagu 1. siječnja 2015.

Novi iznosi osnovica za obračun doprinosa za 2015.

Ministar financija mr. sc. Boris Lalovac donio je Naredbu o iznosima osnovica za obračun doprinosa u 2015. godini, kojom se objavljuju:

- 1) **iznosi osnovica** za obračun doprinosa za 2015. godinu (izračunatih kao umnožak iznosa prosječne plaće i koeficijenta za njihov obračun propisanih Zakonom o doprinosima) i
- 2) **iznosi posebnih osnovica** za obračun doprinosa za 2015. godinu prema iznosu prosječne neto plaće propisanih Zakonom o doprinosima (do iznosa i iznad iznosa prosječne neto plaće).

U skladu sa Zakonom o doprinosima i prema Objavi Državnog zavoda za statistiku o prosječnoj mjesečnoj bruto plaći po zaposlenome u pravnim osobama RH za razdoblje I.–VIII. 2014.:

- prosječna bruto plaća iznosi 7.943,00 kn
- prosječna neto plaća iznosi 5.510,00 kn
- najniža mjesečna osnovica iznosi 2.780,05 kn
- najviša mjesečna osnovica iznosi 47.658,00 kn
- najviša godišnja osnovica iznosi 571.896,00 kn
- dnevna osnovica za obračun doprinosa sezonskim radnicima u poljoprivredi iznosi 92,67 kn.

Naredbu je ministar donio 15. prosinca 2014., a stupila je na snagu 24. prosinca 2014. (NN br. 153/2014).

Važno je znati

Korisnicima mirovina HZMO će, u svrhu podnošenja prijave poreza na dohodak za 2014. godinu, u veljači poslati **Obavijest o mirovinskim primanjima za siječanj 2015.**

Obavijest će dostaviti korisnicima koji mirovinu primaju preko pošte ili preko poslovnih banaka, a ostalima će se tijekom veljače 2015. potvrde izdavati na zahtjev u svim uredima i ispostavama HZMO-a.

...

Predstavnici HZMO-a su u siječnju 2015. održali sastanak s predstavnicima Zavoda za socijalno osiguranje Poljske (ZUS), na kojem je, između ostaloga, dogovorena i razmjena podataka o korisnicima hrvatske mirovine s prebivalištem u Poljskoj i o korisnicima poljske mirovine s prebivalištem u Hrvatskoj.

Dostavljeni će podaci, osim korisnikovog identifikacijskog broja u toj državi, sadržavati i potvrdu o činjenici života.

...

Korisnici doplatka za djecu do kraja veljače 2015. **trebaju obnoviti zahtjeve** kako bi doplatka bez prekida nastavili primati i u tekućoj godini.

...

Pravo na starosnu mirovinu osiguranici stječu s navršenih 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža.

Iznimno od ovoga (tzv. prijelazno razdoblje), u 2015. godini žene stječu pravo na mirovinu prema sljedećim uvjetima:

- starosna mirovina: 15 godina staža i 61 godina i 3 mjeseca života,
- prijevremena starosna: 31 godina i 3 mjeseca staža i 56 godina i 3 mjeseca života.

KORISNICI MIROVINA prema ZOMO-u - u siječnju 2015.

Korisnici mirovina sveukupno	1 223 738	Prosječna svota starosne mirovine za 40 i više godina mirovinskog staža	3.407,22 kn
Korisnici starosnih mirovina	509 274	Prosječna svota prijevremene starosne mirovine	2.336,41 kn
Korisnici prijevremene mirovine	160 374	Prosječna svota prijev. mirovine (prema čl. 35. ZOMO-a)	3.496,90 kn
Korisnici prijevremenih mirovina (prema čl. 35. i čl. 36. ZOMO-a)	4 956	Prosječna svota prijev. mirovine (prema čl. 36. ZOMO-a)	2.681,86 kn
Korisnici invalidskih mirovina	302 332	Prosječna svota invalidske mirovine	1.966,88 kn
Korisnici obiteljskih mirovina	246 802	Prosječna svota obiteljske mirovine	1.887,13 kn
Od obrade mirovine za prosinac 2014. (isplata u siječnju 2015.) zbog nedostavljenog OIB-a HZMO-u (Uredba o dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, NN br. 112/2013) obustavljena je isplata mirovina za 2 848 korisnika (77 korisnika mirovina s prebivalištem u RH i 2 771 u inozemstvu).			
Korisnici mirovina - muškarci (45,63 %)	558 435		
Korisnici mirovina - žene (54,37 %)	665 303		
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika	1 : 1,14		
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina (prema ZOMO-u)	30 godina		
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina (prema ZOMO-u)	71 godina		
Potrebna sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja	3.046.000.000 kn		

KORISNICI MIROVINA I PROSJEČNE MIROVINE - u siječnju 2015.

VRSTE MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA U KUNAMA UMANJENA ZA POREZ I PRIREZ
I. KORISNICI MIROVINA prema Zakonu o mirovinskom osiguranju		
starosna i prijevremena starosna	670 533	2.453,29
invalidska	229 191	1.966,88
obiteljska	231 600	1.887,13
UKUPNO	1 131 324	2.238,85
II. HRVATSKA VOJSKA prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (DVO)		
starosna	3 523	4.198,38
invalidska	8 856	3.219,15
obiteljska	783	3.568,69
UKUPNO	13 162	3.502,05
III. Korisnici mirovina kojima je mirovina određena prema ZOPHBDR-u		
Najniža mirovina (čl. 31. st. 3. ZOPHBDR)	548	2.457,65
invalidska	57 988	4.852,23
obiteljska	13 818	6.327,01
UKUPNO	72 354	5.115,75
IV. Korisnici mirovina ostvarenih prema Ugovoru između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o suradnji na području prava stradalnika rata u Bosni i Hercegovini koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji - HVO (NN br. 2/2006)		
invalidska	6 297	2.778,29
obiteljska	601	3.046,44
UKUPNO	6 898	2.801,65
SVEUKUPNO (I.+II.+III.+IV.)	1 223 738	2.425,70

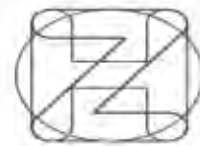
* Najniža mirovina priznata prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (NN br.174/2004), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2005.

NAKLADNIK: HZMO - Središnja služba
UREDJE: Odjel za odnose s javnošću
A. Milanovića 3, 10 000 Zagreb

www.mirovinsko.hr
e-mail: urednistvo@mirovinsko.hr
fax: 01/4595-168

Za nakladnika: Srećko Vuković
Tekstovi: Maja Kos
Lektorirala: Vlasta Antolić

Uređuje i grafički priprema:
Maja Kos

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U VELJAČI 2015.

NOVINE U SUSTAVU ZDRAVSTVA I ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

Upravno vijeće HZZO-a je tijekom siječnja 2015. godine održalo dvije izvanredne sjednice 5. i 14. siječnja 2015. godine te jednu redovnu 29. siječnja 2015. godine.

U nastavku donosimo najvažnije odluke sa sjednica Upravnog vijeća HZZO-a.

Kolica koja rastu s djetetom - novo inovativno pomagalo u Popisu ortopedskih i drugih pomagala HZZO-a

Izmjenom Pravilnika o ortopedskim i drugim pomagala dopunjen je Popis ortopedskih i drugih pomagala kao sastavni dio Pravilnika

Najbitnija novina u u pomagala je uvrštenje novog pomagala za djecu, modularnih dječjih invalidskih kolica za prilagodbu i pozicioniranje ili tzv. kolica koja rastu s djetetom. Riječ je o inovativnom pomagalu s novim mogućnostima koje će biti udobnije za najmlađe korisnike

U invalidskim kolicima koja rastu s djetetom sjedište je prilagodljivo po širini i dubini, a čvrsti leđni naslon prilagodljiv je po visini i kutu nagiba.

Radi se o pomagalu koje će dijete moći koristiti duži vremenski period te mu stoga neće biti potrebno odobravati nova invalidska kolica kada dijete preraste ranije odobrena invalidska kolica.

Također u Popis ortopedskih i drugih pomagala uvrštena je i nova generacija obloga za rane: „vlaknaste celulozne obloge sa srebrom i dezinficijensom“.

Isto tako, u navedeni Popis su uvrštena i brojna istovrsna pomagala: invalidska kolica, štake, hodalice, toaletna kolica i stolci, elastič-

no-kompresivna pomagala, ortoze, uređaji za očitavanje šećera u krvi, lancete te obloge za rane.

Sva novo uvrštena pomagala u Popis ortopedskih i drugih pomagala Popis omogućit će brojne nove terapijske mogućnosti za osigurane osobe HZZO-a, kao i očuvanje kvalitete i dostupnosti pomagala uz racionalizaciju troškova na ime tog vida zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja

Aktivacija nove police odmah nakon uplate dugovanja

Dopunsko zdravstveno osiguranje koje provodi HZZO stalno uvodi nove pogodnosti za svoje korisnike.

Nakon što je aktivacijski rok police skraćen s 30 na 15 dana u mjesecu studenom 2014. godine izmjenama općih uvjeta ugovora o dopunskom zdravstvenom osiguranju uvodi se još jedna pogodnost i to za ugovaratelje dopunskog zdravstvenog osiguranja koji kasne s plaćanjem premija.

Naime, u slučaju da se polica polica dopunskog zdravstvenog osiguranja raskine zbog nastalih dugovanja u plaćanju dospjelih premija, nakon podmirenog dugovanja ugovaratelj može zatražiti aktivaciju nove police dopunskog zdravstvenog osiguranja koja u tom slučaju vrijedi od dana raskida prethodno važeće police dopunskog zdravstvenog osiguranja.

Dakle, na zahtjev ugovaratelja može se izdati nova polica dopunskog zdravstvenog osiguranja i to bez perioda od 15 dana predviđenim za aktivacijski rok iste.

Na listama HZZO-a 99 novih oblika lijekova (za hepatitis C, liječenje HIV-a i dr.)

Izmjenama Osnovne i Dopunske liste lijekova HZZO-a u iste je uvršteno ukupno 99 novih oblika lijekova.

Iz sadržaja:

Novine u
sustavu zdravstva
i zdravstvenog
osiguranja

Nova invalidska
kolica

Novine u
dopunskom
zdravstvenom
osiguranju

Novi lijekovi

Imenovanja u
HZZO-u

SO/IEC 27001:2013.

U slučaju da se
polica
dopunskog
zdravstvenog
osiguranja raskine
zbog dugovanja u
plaćanju dospjelih
premija, nakon
podmirenog
dugovanja
ugovaratelj može
zatražiti aktivaciju
nove police
dopunskog zdrav-
stvenog osiguranja
koja u tom slučaju
vrijedi od dana
raskida prethodno
važeće police
dopunskog zdrav-
stvenog osiguranja

Riječ je o novim lijekovima, kliničkim paralelama, generičkim paralelama i dodatnim oblicima postojećih lijekova na listi.

Na Osnovnu listu lijekova HZZO-a stavljeno je 5 novih lijekova: lijek simprevir za liječenje kroničnog hepatitisa C, lijek dolutegravir+abakavir+lamivudin za liječenje HIV-infekcija, lijek pamtumumab za liječenje karcinoma debelog crijeva, lijek aksitinib za liječenje karcinoma bubrega, anestetik ropivakain, te 51 oblika generičkih paralela i dodatnih oblika postojećih lijekova na listi.

Osim toga u Osnovnoj listi lijekova HZZO-a proširena je indikacija za primjenu lijeka beklometazon+formoterol koji se može primijenjivati i za liječenje kronične opstruktivne plućne bolesti (KOPB) i uz lijek etanercept koji se može primijenjivati i za liječenje psorijaze.

Na Dopunsku listu lijekova HZZO-a uvršteno je 12 novih lijekova: lijek alogliptin+metformin za liječenje šećerne bolesti, lijek alfacalcidol za liječenje osteoporoze, lijek amorolfina za liječenje gljivičnih infekcija, lijek metilprednizolon aceponat za liječenje kožnih bolesti, lijek nifurtatel+nistatin za liječenje infekcija, opijadni analgetik oksikodon+nalokson, lijek bromazepam za liječenje anksioznosti, lijek rivastigmin za liječenje Alzheimerove bolesti, lijek umeklidinij+vilanterol za liječenje kronične opstruktivne plućne bolesti (KOPB), lijek azelastin za liječenje sezonskog alergijskog konjunktivitisa te 18 oblika generičkih paralela i dodatnih oblika postojećih lijekova na listi.

Dugodjelujući inzulini: inzulin glargin i inzulin detemir, stavljeni su i na Dopunsku listu lijekova HZZO-a sa novom indikacijom za primjenu - BOT (bazalno-oralna terapija), primjena bazalnog inzulina u kombinaciji s oralnim hipoglikemizantnim lijekovima.

U Dopunskoj listi lijekova HZZO-a također je proširena indikacija za primjenu uz lijek pregabalina koji se može primijenjivati i za liječenje generaliziranog anksioznog poremećaja.

Osim toga Odlukom o utvrđivanju posebno skupih lijekova koji su utvrđeni Osnovnom listom lijekova HZZO-a u Popis posebno skupih lijekova uvrštena su 4 nova lijeka: simprevir za liječenje kroničnog hepatitisa C, aksitinib za liječenje karcinoma bubrega, certolizumab pegol za liječenje reumatoidnog artritisa i bioslični infliksimab.

Isto tako, u Popis posebno skupih lijekova uvršteni su i novi oblici za lijekove koji već postoje na Popisu, a namijenjeni su za supkutanu primjenu: rituksimab i trastuzumab, novi oblik lijeka interferon beta-1a te 3 nova pakiranja lijeka sunitinib.

Tatjana Prenda Trupec postala ravnateljicom HZZO-a

Dosadašnja v.d. ravnateljica Tatjana Prenda Trupec mag. ing. el. MBA temeljem provedenog postupka po objavljenom javnom natječaju imenovana je ravnateljicom HZZO-a Odlukom Vlade Republike Hrvatske od 22. siječnja 2015. godine.

Na istoj sjednici Vlade Republike Hrvatske, također temeljem provedenog postupka po objavljenom javnom natječaju Tatjana Davor Katavić dipl. oec. imenovan je na dužnost zamjenika ravnateljice.

HZZO dobio certifikat po međunarodnoj normi ISO/IEC 27001:2013

HZZO je dobio certifikat po međunarodnoj normi ISO/IEC 27001:2013 za sustav upravljanja informacijskom sigurnošću.

Certifikat je ravnateljici HZZO-a Tatjani Prendi Trupec, mag. ing. el. MBA svečano dodijelio Dejan Adelsberger, predstavnik austrijske certifikacijske kuće CIS-CERT iz Beča.

Gospodin Adelsberger je čestitao ravnateljici i HZZO-u na certifikatu te naglasio važnost uspostave sustava upravljanja informacijskom sigurnošću po ovoj normi.

Certifikatom je potvrđena učinkovita implementacija sustava upravljanja informacijskom sigurnošću u HZZO-u, sukladno zahtjevima ove međunarodne norme.

Također, postignut je vrlo važan strateški cilj čime je još jednom potvrđena usmjerenost HZZO-a na disciplinirano upravljanje sigurnošću informacija i zaštitu podataka, a posebno osobnih podataka osiguranih osoba.

Certifikat ISO/IEC 27001:2013 prepoznatljiv je znak kod organizacija koje u svom poslovanju posebnu pozornost posvećuju informacijskoj sigurnosti na svim razinama. Naime, norma sadržava međunarodno primjenjive

zahtjeve za uspostavu sustava upravljanja informacijskom sigurnošću te implementaciju odgovarajućih kontrola, uz stalno poboljšanje sustava.

Tijekom 2014. godine petero radnika HZZO-a završilo je edukaciju i uspješno položilo ispite za menadžere informacijske sigurnosti, čime su stekli međunarodni certifikat europske organizacije za kvalitetu EOQ te austrijski nacionalni certifikat CIS za menadžera ISMS.

Također, desetero radnika HZZO-a uspješno je završilo edukaciju za interne auditore po normi ISO/IEC 27001:2013 u organizaciji konzultantske kuće BlueField iz Zagreba.

Tijekom 2014. godine petero radnika HZZO-a završilo je edukaciju i uspješno položilo ispite za menadžere informacijske sigurnosti, čime su stekli međunarodni certifikat europske organizacije za kvalitetu EOQ te austrijski nacionalni certifikat CIS za menadžera ISMS

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB
www.hzzo.hr

Za nakladnika: ravnateljica Tatjana Prenda Trupec, mag. ing. el. MBA
Urednice priloga: Jasenka Pap, dipl. iur., Nevenka Mirković, dipl.iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI
za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

Još jedan paradoks našeg zakonodavstva:

Podobni ste raditi do 67. godine, ali nije pouzdano jeste li nakon 65. sposobni voziti! Nije se konzultiralo predstavnike 221 tisuće starijih osoba od 65 godina, već se kroz internetsku raspravu od 5 radnih dana usred ljeta, po hitnom postupku - diskriminiralo starije

Halo, MUP, čujete nas?

Kad ti piše Ministarstvo unutarnjih poslova, i to Uprava za pravne poslove i ljudske potencijale, nisi siguran što će ti poručiti. Naime, Sindikat umirovljenika Hrvatske je 23. siječnja 2015. godine dobio „neklasificiran“ odgovor, ma što da to značilo, na svoju inicijativu za izmjene i dopune Zakon o sigurnosti u prometu na cestama od 9. siječnja, kad smo se glasno pobunili, što su nepotrebno i bezrazložno granicu percepcije o sposobnom i nesposobnom vozaču sa 80 godina podigli na 65 godina.

Naime, sada svaki vozač te dobi pri produljenju vozačke dozvole mora na obvezni zdravstveni pregled. Do tada se smatralo da su potencijalno nesposobni za vožnju samo stariji od 80 godina, odnosno oni koji pate od kakve bolesti s liste „nepodobnih“ za vožnju. Sad ste podobni raditi do 67. godine, ali nije pouzdano jeste li nakon 65. sposobni voziti!

U odgovoru nam MUP piše da su to učinili jer su im na to „ukazivali i sami građani predstavkama upućivanima ovom Ministarstvu u kojima su navodili primjere vozača starije životne dobi iz svoje životne sredine, za koje se i laički može zaključiti da imaju bitno smanjene psihofizičke sposobnosti, a i dalje upravljaju vozilima i time ugrožavaju svoju i sigurnost drugih sudionika u prometu“. I tako je laički promijenjen zakon. Sa 64 godine, pa makar

bio i stvarno nesposoban, zakonski si sposoban voziti osobni auto, a sa 65 si već sumnjiv!

U cijeloj toj priči MUP nije konzultirao predstavnike 221 tisuće starijih osoba od 65 godina, već je kroz internetsku raspravu od 5 radnih dana usred ljeta, po hitnom postupku - diskriminirao starije. Istina, sada navode nešto elastičnije tumačenje primjene zakonske novine: ukoliko se na zdravstvenom pregledu utvrdi da je vozač sposoban, izdaje mu se vozačka dozvola na sljedeći rok od 10 godina; dakle, moguće i do 75! Međutim, iako se pozivaju kako su ovim podizanjem limita htjeli postići poboljšanja sigurnosti prometa na cestama, to zvuči smiješno, jer ju 221 tisuća takvih vozača starijih od 65 godina sudjelovala samo u 11 posto prometnih nesreća, daleko manje od drugih dobni skupina, osobito mladih.

Sindikat umirovljenika Hrvatske je predložio da se ukine dobni limit, ali da se obveže liječnike opće prakse da svoje pacijente, u čije zdravlje imaju najbolji uvid, upute na zdravstveni pregled za održavanje vozačke dozvole čim ocijene da je to potrebno. Na takav bi način sigurnost u prometu bila ojačana. Ovako, nikakve koristi od fingiranih zdravstvenih pregleda u korist biznisa medicine rada, gdje je važno jedino platiti i dobiti potvrdu. Halo, MUP, čujete nas? (Jasna A. Petrović)

NOVE POVLASTICE ZA ČLANOVE SUH-A

► **THALASSOTHERAPIA CRIKVENICA** - specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju, Gajevo šetalište 21

UVJETI - 10% popusta

Avansno plaćanje: 14 dana prije dana dolaska 5%

Svi boravci: 14 i više dana 5% popusta

Na svaku 21 osobu u grupi odobrava se 1 osoba gratis.

Popusti se zbrajaju do maksimalno akumuliranog iznosa od 20%.

► **ZTC „BANJA VRUĆICA“**, Kosovska bb, 74270 Teslić, (BiH)

PREDMET UGOVORA: zdravstvena rehabilitacija

BOLNIČKI DAN: kardiovaskularni i reumatološki program sadrži usluge:

- pansion (hotelski smještaj i tri obroka) - hotel Posavina; Hercegovina i Srbija)
- liječnički pregled specijaliste interne medicine i fizijatra
- kupanje u termomineralnoj vodi (kada - bazen)

- tri fizikalne procedure: elektroterapija, kinetoterapija, hidroterapija, termoterapija (osim masaže)
- završni kontrolni pregled i otpusno pismo

UVJETI: U predsezoni (siječanj, veljača, ožujak i travanj) od 1.420 - 1.650 kn - U sezoni (listopad, studeni i prosinac) 1.750 - 1.450 kn.

► **SUNČANE TOPLICE** d.o.o. Sunčana 39, 31222 Bizovac, tel. 031/685-100

UVJETI: hotel Termia, - polupansion u dvokrevetnoj sobi 168 kn; puni pansion 198 kn dnevno - uključeno cjelodnevno kupanje. Grupni posjet od min. 20 osoba, cijena jednodnevnog kupanja 18 kn.

► **LJEČILIŠTE „REUMAL“**, Fojnica, (BiH) Ul. Banjska br. 1

SADRŽAJ PROGRAMA - smještaj u dvokrevetnim sobama s telefonom; tri obroka dnevno; liječnički pregled uključujući kontrolni pregled; grupne vježbe u trim kabinama ili zatvorenom bazenu; dvije terapije

po preporuci liječnika; otpusno pismo.

UVJETI: Cijena programa 1.12.2014. - 28.2.2015. - 400 KM; od 1.3.2015. - 30.6.2015. 470 KM.

PROGRAM BALNEO TERAPIJE

1.10.2014. do 30.11.2014. i 1.3.2015. do 30.6.2015. 390 KM, a za razdoblje od 1.12.2014 - 28.2.2015. 320 KM. Usluge liječilišta za individualne korisnike uz predodređene članske iskaznice SUH-a - 10% popusta na cjelokupni medicinski program.

► **OPTICS d.o.o.** Pula, Marulićeva

UGOVORNI UVJETI: 10% rabata za kupnju; besplatan optometrijski pregled uz uvjet kupnje kompleta naočala.

► **PERUTNINA PTUJ - PIPO d.o.o.** Čakovec, Rudolfa Steinora 7, fax 040/372 880

DOGOVORENI UVJETI PRODAJE od 1.1. do 31.12.2015. - 10 % popusta za gotovinsko plaćanje u svim maloprodajama Perutnine Ptuj u Hrvatskoj - uz člansku iskaznicu SUH-a

Treba li država spasiti Royalove umirovljenike?

Od lipnja 2014. čak 3 860 umirovljenika ne prima dodatak od Royala. Željko G. jedan je od tih korisnika koji od sredine prošle godine nisu primili dodatak na mirovinu od društva Royal - međugeneracijska solidarnost, s kojim su njihove tvrtke ili organizacije sklopile ugovor o mjesečnom plaćanju dodatka na mirovinu koji su primali zbog prijevremenog umirovljenja. Radio je u uglednoj sindikalnoj središnjici, koja je prihvatila njegov prijedlog da mu se novcem za otpremninu dokupi radni staž. Za to je godinama primao mjesečni dodatak na mirovinu od oko 600 kuna. Sada je ostao bez toga.

Dakle, tako je to funkcioniralo: tvrtke bi uplatile novac Royalu, koji je kroz ulaganja na tržištu taj novac morao oploditi, a obveza mu je bila mjesečno isplaćivati korisnicima dodatak na mirovinu, koji u najvećem broju slučajeva iznosi oko 500 do 700 kuna. Najviše tih ugovora s Royalom potpisano je 2000-ih godina, a velikim je dijelom riječ o tada državnim tvrtkama. Tako se u javnosti stjecao dojam kako država jamči za Royal.

Prvo je s prozivkama započela Hanfa (Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga), pa se interes za (privatni) Royal smanjilo. Onda je u funkciji spasitelja iskočio Silvano Hrelja (HSU) kao predlagatelj Zakona o doživotnoj otpremnini, s kojim se Royal trebao uskladiti. Međutim, kriza je presudila, više nije bilo novaca za uplate dodatka na mirovine, a Ministarstvo rada i mirovinskog sustava odbilo je bilo kakvu uključenost u svojevrzni propali privatni fond. DUUDI (Državna uprava za upravljanje državnom imovinom) odbila je preuzeti imovinu Royala kao kompenzaciju za preuzimanje obveza prema „njegovim“ umirovljenicima.

Royal ipak, čini se, ne ide u stečaj, jer se neki još nadaju. HSU predlaže donošenje zakona o preuzimanju isplate od strane države. Državni proračun mjesečno bi za isplatu dokupljenih mirovina trebao osigurati 1,5 milijuna kuna, odnosno 18 milijuna kuna godišnje. Može li to državni proračun podnijeti? Nije li to najava da bi država i za slučaj propadanja mirovinskih fondova drugog stupa također morala spašavati umirovljenike? Jasno, situacija nije ista, ali krivo nije niti 4 000 umirovljenika.

- Situacija je nenormalna. Ako već država ne želi spašavati firmu, neka onda spasi ljude. Uostalom, država je još 2001. godine Royalu dala poseban porezni status - veli Silvano Hrelja. Oštećeni umirovljenici smatraju da ih je država prevarila i ostavila na cjedilu. - Okreću glavu od nas. Mogli smo uložiti u fondove, ali Vlada je garantirala za Royal osiguranje! - njihov je komentar.

Pet sindikalnih središnjica zatražilo je od Vlade

da država preuzme privatnu tvrtku Royal, samo kako bi se spasilo ljude koji su dotakli bijedu. U pismu upućenom premijeru i predsjedniku države Uprava Royala tvrdi da je do problema u poslovanju došlo 2006. zbog Hanfina priopćenja kojim je potencijalne korisnike dokupa staža upozorila da Royal nema odobrenje sukladno Zakonu o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovine temeljem individualne kapitalizirane štednje, te ih pozvala na oprez u poslovanju s tom tvrtkom. Tvrdi da im je time, ali i zbog kašnjenja u donošenju Zakona o doživotnoj otpremnini, bilo onemogućeno sklapanje novih poslova, zbog čega su se iz godine u godinu povećavali gubici.

S druge strane, brojni potpisani i nepotpisani komentatori na Internet portalima pitaju zašto bi se državnim novcem pokrivalo dugove i obveze privatnih fondova, koji ih podsjećaju i na piramidalne financijske prijevare. Riječ je o propaloj investiciji i država s tim nema ništa. Kako će se riješiti ovaj problem, a da ne bude na teret prvog mirovinskog stupa, već ionako poljuljanog uvođenjem drugog mirovinskog stupa kao inovacije financijske industrije, teško je odgovoriti. Zakinutih četiri tisuće umirovljenika čeka sudovanje, a možda i neko dogovorno rješenje. Čarobnog štapića nema.

Državni proračun mjesečno bi za isplatu dokupljenih mirovina trebao osigurati 1,5 milijuna kuna. Može li državni proračun to podnijeti kako bi pokrio jednu privatnu firmu koja je preuzela obveze koje ne može servisirati?

REKLI SU...

BORIS MILETIĆ, PREDsjedNIK IDS-A:

Umirovljenici nisu teret

- Jednako kao branitelji, umirovljenici su svojim radom zadužili Hrvatsku te stvorili vrijednosti na kojima je naša zemlja izgrađena - vrijednosti koji bi im trebale garantirati dostojanstvenu starost, uz bezuvjetno poštovanje i uvažavanje. No, nažalost, naši su umirovljenici često bili predmet manipulacije raznih skupina, a ono što mene još više zgražava je pokušaj etiketiranja umirovljenika kao tereta, opterećenja našeg društva. A oni to nisu! Oni su moj otac i moj nono, koji su me naučili svemu što znam i bez kojih danas svome sinu ne bih znao pokazati ispravan put.

SINIŠA HAJDAŠ DONČIĆ, MINISTAR PROMETA, POMORSTVA I INFRASTRUKTURE:

- Nema nikakve potrebe za organiziranjem referenduma da se spriječi monetizacija autocesta. Ukoliko ne prođe monetizacija, ekonomska situacija će biti još teža. Onda se može govoriti o daljnjem rezanju mirovina i socijalnih prava, ali i plaća.

PULA

Vrijedni studenti zdravog života

Još od osnivanja pulskoga SUH-a, jedna od glavnih programskih zadaća bila je i organiziranje predavanja za naše članove. No kako u tim počecima Podružnica nije na raspolaganju imala vlastiti prostor za održavanje takvih sadržaja, za svako predavanje trebalo ga je uvijek iznova tražiti od ustanova koje su ga bile voljne „posuditi“, kao što su to velikodušno činile pulska Medicinska škola, klub žena „Gea“ ili Crveni križ.

No našim umirovljenicima sreća se napokon nasmiješila 2006. godine, kada je otvorena Čitaonica umirovljenika Pula, na Giardinima br. 14, čime su stvoreni uvjeti za organiziranje raznih aktivnosti. Ondje se od tada održavaju brojna informativna predavanja s ciljem edukacije o rizičnim čimbenicima za nastanak bolesti i njihovoj prevenciji, zdravoj prehrani i načinu života, dostojanstvenom starenju te osiguranju palijativne skrbi na primarnoj razini.

U periodu dok su naši sindikalci još uvijek vodili bitke s prostorom, evidentirali smo svega osam takvih predavanja na različitim

lokacijama u Puli. No otvorenjem Čitaonice sve se promijenilo - naredalo ih se čak 38: „Karcinom dojke i kako mu se oduprijeti“, „Kardiovaskularne bolesti“, „Zdravim načinom života do zdravog srca“, „Visok tlak - podmukla bolest“, „Odnos bolesnika i liječnika u procesu liječenja“, „Znamo li kako se hranimo?“ „Kvalitetna komunikacija i treća životna dob“, „Kako živjeti sa stresom“, „Konflikti i kako ih rješavati“, „Vaš vrt - vaš ponos“, „Živjeti i jačati s prirodom“, da nabrojimo samo neke. Među predavačima su bili obiteljska liječnica Branka Mandelović-Rajko, onkolog Mario Božac, radiolog Denis Komel, kirurg Renato Vidas, reumatologinja Vlasta Urban-Tripović, psihijatar Vladimir Dučić, epidemiologinja Olga Dabović Rac, farmaceutkinja Irena Grahovac, otorinolaringologinja Ines Lukež Perković i mnogi drugi. Uzmemo li u obzir to da su sva predavanja bila volonterski rad angažiranih liječnika, medicinskih sestara, farmaceuta, psihologa, profesora, prehrambenih tehnologa i drugih stručnjaka, mogli bismo reći

da ih je bilo mnogo. No s druge strane, potrebe starijih osoba su isto tako mnogobrojne i raznovrsne, i na naše zadovoljstvo, sva predavanja popraćena su u lokalnim medijima - Radio Pula, Glas Istre, Tv Nova i La voce del popolo.

U programu aktivnosti naše Podružnice posebno mjesto ima i briga za one naše članove koji neće još dugo biti s nama. Za pružanje pomoći i podrške takvim umirovljenicima organizirali smo „Specijalistički mobilni palijativni tim“ za podružnice u Istri, čiji članovi održavaju predavanja o uslugama koje pružaju, temeljito potkrijepljena uputama i savjetima.

Uz sve korisne edukacije na kojima smo do sada imali priliku sudjelovati, dobro bi nam došla i gostovanja pravника, kriminologa, pa i građanskih i drugih udruuga koje se bave raznim zaštitom i pružanjem pomoći potrebitim starijim osobama, te se nadamo da ćemo u skoroj budućnosti uspjeti organizirati i takva predavanja. (Zorka Lončar)

SLAVONSKI ŠAMAC-KRUŠEVICA

Borba za ljepši život se nastavlja

U općinskom domu u Kruševici Podružnica umirovljenika SUH-a Slavonski Šamac-Kruševica

ca 5. veljače je održala svoju redovitu Izvještajnu skupštinu. Uz 105 članova podružnice nazočni su bili Milan Tomičić, zamjenik predsjednice SUH-a Jasne Petrović, predsjednik Županijskog povjereništva Stjepan Rakitić, član Glavnog odbora SUH-a Vinko Kuzmić, predsjednik Podružnice Gornja Vrba Ivo Martinović, dopredsjednica Podružnice Nova Gradiška Vesna Valenta, predstavnica Ribičke udruge Slavonski Šamac Jelena Kapetanović, predsjednik Izviđača Slavonski Šamac Zoran Ježić, te načelnica Općine Slavonski Šamac Vera Bošnjak.

Nakon pozdravne riječi predsjednika Podružnice Petra Lešića, izabrano je radno predsjedništvo, a potom je Skupština išla dnevnim redom. Izvještaj o radu pohvaljen je, jer su pobrojane aktivnosti svakog impresionirale. Lešić je posebno govorio o socijalnom životu umirovljenika te potrebi da se i dalje radi na njegovu poboljšanju u suradnji s lokalnom samoupravom (olakšice, izleti, hodo-

čašća i dr.), a to sve i uključeno u plan rada za 2015. godinu. Po prihvaćanju izvještaja o radu i planu rada za ovu godinu, knjigovodkinja i blagajnica Ružica Vilajtović izložila je financijsko izvješće te plan za ovu godinu, što su nakon rasprave zastupnici na Skupštini i prihvatili.

Od gostiju prisutnima se prvi obratio zamjenik predsjednice SUH-a Milan Tomičić na temu vozačke dozvole iznad 65 godina starosti, te nastavio o borbi za zaustavljanje zlostavljanja starijih i nemoćnih osoba. Stjepan Rakitić govorio je o zajedništvu i ujedinjenju umirovljenika te prepoznatljivosti SUH-a u Brodsko-posavskoj županiji. Uz pozdrave ostalih gostiju, osobito je razveselio govor načelnice općine Vere Bošnjak, koja je najavila još kvalitetniju i bližu suradnju.

Nakon iscrpnog dnevnog reda prisutni su se nastavili družiti na domjenku koji su pripremili vrijedni članovi na čelu sa tajnikom Marjanom Čatićem. (S. R.)

STUDENTSKI GRAD

Godine su samo broj!

Da, godine su samo broj! To je moto Podružnice SUH-a „Studentski grad“, koja je na svom prvom sastanku u 2015. godini, zbog izbora pomaknutom s prvog na drugi utorak u mjesecu, predstavila novi val svojih sindikalnih aktivnosti.

Najprije smo poveljeli računa o zdravlju te organizirali mjerenje tlaka i kontrolu razine šećera u krvi, koje su obavili naši članovi Davor i Jadranka. Potom je tvrtka „Neuroth“ organizirala testiranje sluha, čemu je pristupilo 30 članova, a oni za koje se ispostavilo da imaju određenih poteškoća, upućeni su na daljnji liječnički pregled u KBC „Rebro“. Raduje nas što naša Podružnica nastavlja uspješno surađivati s Volonterskim centrom Zagreb, pa su se ove godine za sudjelovanje u našim projektima „Želim znati raditi na računalu“ i „Pjevačko društvo“ javila tri volontera, spremna pokloniti nam svoje vrijeme i znanje.

Tako smo odlučili formirati dvije grupe za rad na računalu - jedna je namijenjena početnicima, a druga informatički nešto „potkovanim“ polaznicima. Za pjevačku grupu javilo se čak 15 zainteresiranih, što je ugodno iznenadilo ne samo našeg volontera, već i prijavljene pjevače. Reakcije na prvu glazbenu probu bile su vrlo pozitivne, kao da nam je upravo to nedostajalo.

Na kraju, sa zadovoljstvom možemo reći da su nam termini maksimalno popunjeni - utorak i petkom u jednoj se dvorani igraju stolni tenis i pikado, u drugoj je nastava iz informatike, a imamo i kreativni kutak za zainteresirane članove drugih podružnica. Riječ je o radionici tzv. *quilling* tehnike, umjetničke forme izrade ukrasa od trakica papira, a poduku nesebično vodi naša Jadranka. Na kraju sve to lijepo „zaokružimo“ pjesmom, u itekako dobrom društvu! (Snježana Živčić)

Provjera slušnosti u pravi trenutak

Osnovano je pjevačko društvo!

Radionica "quillinga" za zainteresirane iz drugih zagrebačkih podružnica

Tko kaže da penzičke ne kuže komp?

Popularni ping-pong, uz brojne druge sportske sekcije

Kako postati sretniji i - što je sreća?

Četiri su osnovne psihološke potrebe, čije nas adekvatno zadovoljavanje čini sretnima, a to su ljubav, moć, zabava i sloboda

Piše: Biserka Budigam,
psihologinja

U svijetu se danas provode razna ispitivanja pučanstva, a ispitivači nastoje koristiti univerzalne kriterije koji se onda mogu primjenjivati pri ispitivanju ljudi u svim zemljama. Primjerice, svake godine vrši se ispitivanje „stupnja sreće“ pojedinih naroda. Mi se prema vlastitom, subjektivnom doživljaju sreće, uvijek nađemo u skupini vrlo sretnih naroda.

No objektivno gledano, nalazimo se u vrlo nezavidnoj situaciji, jer smo po stupnju siromaštva na neslavnom trećem mjestu u Europskoj uniji, a od nas su siromašniji samo Grčka i Rumunjska. Kako onda, pitamo se, možemo biti tako iznadprosječno sretan narod?

Svakoga dana srećem ljude koji za sebe kažu da su nesretni. Tako sam se ovih dana vozila gradskim autobusom sa svojim susjedama, s kojima uvijek srdačno porazgovaram i koje su uvijek nasmijane i spremne na šalu. Ali ne, toga dana bile su turobnije, baš kao i ovo „nikakvo“ vrijeme. Sivo nebo kao da se spustilo do naših glava i pritislo nam tjeme. Krenula je priča o događanjima u gradu, bolje rečeno, o našim svakidašnjim problemima, poput visine komunalne naknade i pročišćivaču otpadnih voda, pa malo o predsjedničkim izborima i o novim strankama. Namjerno se nisam uključivala u raspravu, iako to ponekad činim, jer odmah su se stvorile dvije grupe suprotstavljenih mišljenja i stavova. Pomislila sam, u sljedećih pola sata, koliko traje vožnja, bit ću samo tihi promatrač.

Nesretna, nesretnija...

No iz mojih razmišljanja me trgnula jedna od susjeda, prokomentiravši već povišene tonove uglavnom muškog dijela putnika uključenih u raspravu: „Ovi nemaju nikakvih problema, a svađaju se. A što bih ja trebala reći, ja kojoj je već nekoliko mjeseci blokiran račun, jer sam dužna tom istom Holdingu, i za gradnju ovog pročišćivača i za još koješta.“ Rekla je to ispod glasa, kao samo za sebe, ali kao da je htjela da ju i ja čujem. Pomislila sam da mi se želi malo izjadati pa sam prihvatila razgovor. Saznala sam da ima sina koji pothoda neki zanat i gazda mu daje džeparac, pa joj je to olakšanje, ali treba se brinuti za kćerku srednjoškolku koja je jako nesretna zbog lošeg materijalnog stanja, odnosno jer ne može dobiti novu jaknu i cipele koje silno želi. „A ja sam još nesretnija“, dodala je.

Cijelo vrijeme je pričala, a ja sam ju pažljivo slušala i razmišljala - možemo li sami postati sretniji ili bolje rečeno, manje nesretni? Sreća je individualan i

poseban doživljaj, ovisan često ne samo o našem, već i o raspoloženju naših bližnjih, događanjima u našoj okolini, u društvu, u svijetu. Sreća je zapravo naš emocionalni doživljaj, doživljaj našeg odnosa prema zadovoljavanju naših psiholoških potreba.

Prema teoriji izbora, četiri su osnovne psihološke potrebe, čije nas adekvatno zadovoljavanje čini sretnima, a to su ljubav, moć, zabava i sloboda. Ljubav treba shvatiti kao prijateljstvo i osjećaj brige za nekoga. Svaki čovjek ima potrebu za ljubavlju, a moramo je davati da bismo je mogli primati.

Ljubav trebamo učiti cijeloga života jer ona nije nešto dano jednom za sva vremena. Ako ovako shvatimo ljubav, onda svi naši članovi obitelji i prijatelji brinu o nama, ali i mi o njima. I nije tek isprazna fraza da se naša ljubav umnogostručuje što je više dajemo. Dakle, pokušajmo potražiti ovakvu ljubav kod naših prijatelja i obitelji te ćemo zasigurno biti sretniji. Tako i moja susjeda možda ima prijatelja ili nekoga u obitelji koji će joj priteći u pomoć, bilo darivanjem jakne ili cipela kćerki, ili pronalaskom dodatnog posla kako bi osigurala dodatne prihode. A možda će pak kćerka pronaći zadovoljstvo u lanjskoj jakni i cipelama za još jednu zimu.

Vjerujte da možete

Moć kao psihološka potreba odnosi se na osobnu moć, na osjećaj sposobnosti da sami stvorimo nešto dobro i plemenito, da sami možemo zadovoljiti svoje potrebe. Susjeda mora vjerovati da će i ove probleme riješiti, jer ona je eto s djecom uspješno „dogurala“ do gotovo njihove punoljetnosti i ekonomske samostalnosti (treba vjerovati da će sin već ove godine, kad završi zanat, dobiti i posao, pa će moći pomoći majci i sestri).

Zabavu ili slobodno vrijeme ispunjavamo sadržajima koje zapravo ne moramo raditi, već su to aktivnosti za „dušu“, i to je često ono što si možemo priuštiti, a često i ne košta ništa. Tako npr. susjeda može pogledati omiljenu seriju na televiziji i zaboraviti na trenutak brigu oko nove jakne i cipela. Dan si može ispuniti s bezbroj takvih malih, sretnih trenutaka.

Sloboda se u ovom slučaju odnosi na mogućnost izbora da bilo koji nastali problem možemo riješiti na više načina i da možemo izabrati onaj najmanje neugodan ili najmanje težak. Npr. moja susjeda razmišlja o tome da posudi novac, ali ne zna kako će ga i kada moći vratiti. Možda je bolje rješenje, kako kaže, da ga pokuša zaraditi pronalaskom dodatnog posla. Često čuje-

mo tvrdnju kako svi imamo istu potrebu za srećom, i to je zaista tako. Svi želimo biti sretni, ali sreća svakom od nas predstavlja nešto drugo, svakome nije potreban isti intenzitet sreće da bude ispunjen i zadovoljan, a isto tako, oblici sreće su različiti te razlozi za sreću, vrijeme u kojem ju očekujemo. Kada bismo ukrstili sve ove čimbenike koji određuju naš doživljaj sreće, došli bismo do zaključka da je naša sreća samo naša, posebna i jedinstvena, neponovljiva, kao i sam naš život.

Osvijestite svoje postupke

Ono što uvijek moramo imati na umu je da nam doživljaj sreće bude svjesno određen. Upravo ta svjesnost nam pruža mnogo mogućnosti za ostvarivanje sreće, ako to iskreno i žarko želimo. Svaki nam dan može biti i sretan i nesretan. Često reagiramo nesvjesno, i u emocionalno povišenom stanju ne upravljamo svjesno svojim postupcima, te tako situacije sami činimo nesretnima. Zbog toga je važno svjesno sagledati sve mogućnosti rješavanja neke situacije, promisliti i odabrati onu koja će u nama izazvati najviši stupanj sreće.

Nas umirovljenike ekonomsko stanje u zemlji vrlo često čini nesretnima. Mirovine su nam, realno, manje nego nekada. I prije su za većinu bile na granici preživljavanja, a sada je, čini se, stanje još gore. U umijeću baratanja skromnim sredstvima već smo postali pravi mađioničari. Katkad smo bili prisiljeni pokucati na vrata naše djece i zatražiti pomoć, no sada često susrećem umirovljenike čija su djeca ostala bez posla. Poznajem jednog našeg umirovljenika koji ima sina i unuka koji su nezaposleni, a njegova mirovina iznosi oko 2.500 kuna. I što mu mogu savjetovati? Što im je činiti da bi bili manje nesretni? Koje su im mogućnosti? Jedna od njih je rad „na crno“, a onda upadamo u dilemu - je li to ispravno? Kažu mi da su svoje želje sveli na minimum, no i dalje im nedostaje novca... S druge strane, u mjesnoj zajednici mi „penzičari“ se znamo udružiti pa organizirati razna druženja. Svatko donese ponešto, malo domaćeg špeka i čvaraka, žene ispeku gibanicu, naš prijatelj ponese domaćeg vina i harmoniku. I veseli se može početi! I tako su na trenutak svi sretni, pjevaju i plešu. A o režijama će misliti sutra.

Vjerujte u nove mogućnosti za sretnije trenutke! Sreća još uvijek stanuje u nama, a uvijek je tu i niz mogućnosti da uhvatimo Kairosa, grčkog boga dobre prilike, za čuperak, pa da nam i on pripomogne u ostvarenju sreće.

Prisilna oporuka

Pitanje: Prije 5 godina proglašena je oporuka kojom je moj pokojni otac svu svoju imovinu ostavio mom bratu, s kojim je dugo živio u zajedničkom kućanstvu. Poštujući posljednju volju moga oca, nisam tražio nužni dio koji mi po zakonu pripada. Međutim, nedavno sam od osobe kojoj vjerujem saznao da je moj otac bio izložen pravoj torturi moga brata, sve dok nije pristao sastaviti oporuku kojom mu sve ostavlja. Odlučio sam istjerati pravdu, ma koliko me truda i sredstava to koštalo. Što mi je činiti? Imam li izgleda, s obzirom na to da je od proglašenja oporuke prošlo toliko godina? (G. R., Varaždin)

Odgovor: Poništenje oporuke zbog prijetnje, sile, prijevare ili zablude može tražiti osoba koja za to ima pravni interes, a kako ste potomak ostavitelja, taj ste uvjet ispunili. Poništenje oporuke može se tražiti u roku od godine dana od dana saznanja za postojanje uzroka nevaljanosti oporuke, odnosno najkasnije za deset godina od proglašenja oporuke. Budući da ste tek nedavno saznali za prisilu kojoj je Vaš pokojni otac bio izložen prilikom sastavljanja oporuke, slobodno možete pokrenuti sudski postupak za njezino poništenje. Naravno da ćete morati dokazati navode o prisili, i to putem svjedoka od kojih ste za prisilu saznali, ili pak od drugih osoba koje su za nju znale. Međutim, ako nemate svjedoka ili dokaza, nemojte se u to upuštati, jer je redovita zastara prošla.

Prava izvanbračne družice

Pitanje: Već dugi niz godina živim u izvanbračnoj zajednici s muškarcem koji je dugo udovac. On ima dvoje odrasle djece koja su u braku te se zbog njih nije mogao odlučiti na novi brak. Saznala sam da je sastavio oporuku kojom svu svoju imovinu ostavlja djeci, a mene nije ni spomenuo. Pitam se, gdje sam ja u ovoj priči? Kako po svemu sudeći od imovine neću dobiti ništa, hoću li imati pravo barem na mirovinu? (L.J. V., Požega)

Odgovor: Ako u izvanbračnoj vezi s neoženjenim muškarcem najmanje tri godine, uz pretpostavku da ste i Vi neudana, imate sva prava kao i da ste u braku. Tako imate pravo na nasljeđivanje imovine umrlog partnera, bez obzira na to što Vas u oporuci nije spomenuo. Imate pravo na nužni dio, a isto tako, ako ste stariji od 50 godina, imate pravo i na obiteljsku mirovinu. Što se tiče dokazivanja izvanbračne zajednice, morat ćete pokrenuti izvanparnični postupak.

Poništenje kupoprodaje?

Pitanje: Prije 5 godina sklopio sam ugovor o doživotnom uzdržavanju, i to kao davatelj uzdržavanja. Primatelj uzdržavanja u međuvremenu je umro, a nakon njegove smrti saznao sam da je prije sklapanja ugovora o uzdržavanju prodao jednu nekretninu veće vrijednosti, i to po cijeni daleko nižoj od njezine tržišne vrijednosti. Zanima me, imam li kao davatelj uzdržavanja pravo tražiti poništenje ugovora o prodaji? (B.B., Karlovac)

Odgovor: S obzirom na činjenicu da je kupoprodajni ugovor sklopljen prije sklapanja ugovora o doživotnom uzdržavanju, te da niste nasljednik primatelja uzdržavanja, nemate tzv. aktivnu legitimaciju, pa ne

možete sudskim putem tražiti poništenje kupoprodajnog ugovora zbog nesrazmjerne vrijednosti nekretnine koja je prodana. Poništenje ugovora mogu tražiti samo zakonski ili oporučni nasljednici.

Nesložni suvlasnici

Pitanje: Na ostavinskoj raspravi provedenoj prije dva desetaka godina postao sam suvlasnik obiteljske kuće u jednakim dijelovima. Kako se ne možemo složiti o načinu upravljanja kućom, odlučio sam pokrenuti postupak razvrgnuća suvlasništva. Trebam li za to suglasnost ostalih suvlasnika? Također, zastarijeva li pravo na razvrgnuće suvlasništva? (R. G., Zagreb)

Odgovor: Svaki suvlasnik ima pravo na razvrgnuće suvlasništva te mu za to nije potrebna suglasnost ostalih suvlasnika. Nadalje, pravo na razvrgnuće ne zastarijeva, a može se riješiti sporazumno ili putem suda u izvanparničnom postupku.

Problematični orah

Pitanje: Moj susjed je prije dugo vremena posadio orah u blizini međe, iako sam ga upozorio na moguću štetu koju mi orah može prouzročiti. Stablo se u međuvremenu razgranalo, pustilo korijenje u moje dvorište, a to korijenje sada prijeti temeljima moje kuće. Osim toga, grane koje prelaze na moj posjed prave neželjeni hlad jer ispod njih ništa ne može rasti. Susjed pak na sve moje prigovore reagira „mrtvo hladno“, a ja moram hitno nešto poduzeti. Molim Vas pomozite! (I. V., Đakovo)

Odgovor: Odredbom članka 105. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, vlasnik smije iz svojeg zemljišta istrgnuti žile i korijenje tuđeg drveća, kao i odsjeci grane tuđeg drveta i dio debla koji se nalaze u zračnom prostoru iznad njegove nekretnine, ili se pak služiti tim dijelovima tuđeg drveta. Dakle, imate pravo na široki spektar samopomoći, a ako Vam je zbog susjedova stabla nastala neka šteta, imate pravo zahtijevati naknadu štete. No najprije se pokušajte nagoditi sa susjedom, jer ipak je bolja „mršava“ nagodba nego „debela“ parnica.

Bučni najmoprimac

Pitanje: Iznajmio sam poslovni prostor fizičkoj osobi radi obavljanja obrta. U ugovoru o najmu stoji da najmoprimac u tom prostoru može obavljati trgovačku djelatnost, a da za promjenu djelatnosti mora najprije zatražiti odobrenje najmodavca. Nakon nekog vremena najmoprimac je promijenio djelatnost, tako da se od relativno tihe trgovine njegov posao pretvorio u nepodnošljivu buku, a još k tome i oštećuje unutrašnjost prostora. Za sve to nije dobio mogu suglasnost, pa me zanima - imam li pravo otkazati ugovor o najmu? (B. V., Vinkovci)

Odgovor: Za precizan odgovor na Vaš upit trebali bismo izvršiti uvid u sklopljeni ugovor o najmu poslovnog prostora. Ako je njime određeno da za promjenu djelatnosti najmoprimac mora pribaviti suglasnost najmodavca, onda imate pravo otkazati ugovor. Kako ta nova djelatnost proizvodi buku koja Vam smeta i oštećuje Vaš prostor, ne oklijevajte - pismenim putem preporučenom poštom s povratnicom otkazite ugovor.

*Odgovara:
Milan Tomičić,
dipl. pravnik*

**Besplatno
pravno
savjetovanje
za članove
Sindikata
umirovljenika**

01/46 55 111/244

ANTE MANDIĆ PREDsjedNIK PODRUŽNICE SUH-A KONA VLE

Budite čvrsti, odlučni i strpljivi!

“ Budite čvrsti i odlučni, ali i strpljivi u ovim teškim vremenima, budite složni i pomažite jedni drugima! Pojedinačno i bez zajedništva teško da možemo nešto postići, stoga se moramo držati zajedno ”

Na samom jugu Dubrovačko-neretvanske županije, nedaleko od granice s Crnom Gorom i Bosnom i Hercegovinom, smjestilo se živopisno primorsko mjesto Konavle, a u njemu pak stoluje predsjednik tamošnje Podružnice SUH-a - Ante Mandić. Rođen je u Mostaru 1940. godine, gdje je završio i srednju ugostiteljsku školu. Školovanje je zatim nastavio na višoj ugostiteljskoj u Sarajevu, da bi naposljetku diplomirao na Upravnom studiju Pravnog fakulteta u Splitu. Tijekom svojih radnih početaka, ponosno nam je ispričao, bio je nagrađivani barmen, pa je tako na jednom međunarodnom natjecanju barmena u hotelu Esplanadi u Zagrebu osvojio drugo mjesto. Iduća radna postaja bila je mjesto šefa kontrolne službe u hotelskom turističkom poduzeću Mlini (hoteli Mlini, Astarea i Orlan-

do), gdje se bavio i sindikalnim radom, sve do odlaska u mirovinu 1999. godine. No njegovoj sindikalnoj priči tu nipošto nije bio kraj:

- SUH-om sam se počeo baviti s pokojnim prijateljem Ivanom Sršenom, od milja zvanim Ivo, dugogodišnjim predsjednikom dubrovačke Podružnice i predsjednikom Županijskog povjereništva Dubrovačko-neretvanske županije. Osnovni motiv za moj angažman u Sindikatu bio je pomagati starijim i nemoćnim ljudima ovoga kraja. Još za vrijeme Domovinskog rata sam organizirao nabavu i distribuciju humanitarne pomoći za okupirane Konavle. Veliki broj prognanika bio je smješten u cavtatskim hotelima, pa sam se za njih angažirao u dopremanju hrane iz Dubrovnika u Cavtat. Za taj doprinos u ratu sam primio sam razna priznanja i pohvale, a i novine su pisale o tome... Kao predsjednik Podružnice Konavle bavim se različitim poslovima, počevši od rada na povećanju broja članova, pa do organiziranja raznih druženja i izleta, te posjeta našim bolesnim i potrebitim članovima. Pozive na izlete za naše SUH-ovce objavljujemo i putem novina te radija, a tako nerijetko stječemo i nove članove. Prioritet nam je što više umirovljenika uključiti u rad Sindikata te da svi u njemu, naravno, aktivno sudjeluju.

Naš vrijedni povjerenik za svoje Konavljane redovito organizira izlete u banje u Topuskom, Kalosu na Korčuli, Biokovki u Makarskoj, a voljeli bi otići i u Crikvenicu. Uživanje u boravcima u banjama odvelo ih je i preko granice, u Fojnice u BiH, a ovih dana su u pregovorima i s Banjom Vrućicom, već provjerenom destinacijom članova drugih Podružnica SUH-a. U proljeće Konavljani već tradicio-

nalno odlaze u Međugorje, Etno selo, Ljubuški i Bingo centar, a ujesen u Mostar i Vrapčice, gdje članovi mogu obaviti vrlo povoljnu predblagdansku kupnju. No pored svih tih putovanja, uvijek nađu vremena i za suradnju s drugim „udruženim snagama“ umirovljenika.

- Uspješno surađujemo s Maticom i Strankom umirovljenika, a ostvarili smo i jako dobar kontakt između Dubrovačko-neretvanske i Splitsko-dalmatinske županije na tim razinama. Mnogo nam znači i to što dugogodišnji načelnik općine Konavle, Luka Korda, iskazuje mnogo razumijevanja za nas umirovljenike, i to putem raznih donacija, a uručili smo mu zahvalnicu i pohvalnicu za sve što je učinio za ovdašnji SUH. Njegov posljednji potez je gradnja doma umirovljenika, u ovim teškim vremenima, i to na Grudi, u centru Konavala. Otvorenje se planira ovoga Uskrsa, a ta velika zgrada, sa stotinu ležaja, koštat će čak 36 milijuna kuna, zadovoljno će naš povjerenik s dalekog juga, no dodaje i to kako mu smeta pasivnost nekih umirovljenika koji se niti malo ne žele angažirati u radu SUH-a i preuzeti neke obveze, a istovremeno žele koristiti sve pogodnosti koje im Sindikat pruža. No bez obzira na to, ostaje nepokolebljivo optimističan i smatra kako je situacija u njegovoj Podružnici, a i na razini Županije, sasvim zadovoljavajuća, te da dobro surađuju s lokalnom samoupravom. I za kraj, što bi naš konavljanski povjerenik poručio našim čitateljima?

- Budite čvrsti i odlučni, ali i strpljivi u ovim teškim vremenima, budite složni i pomažite jedni drugima! Pojedinačno i bez zajedništva teško da možemo nešto postići, stoga se moramo držati zajedno - jer samo takvi smo jači! (Marina Tripović)